



Strategisk næringsplan 2022-2035



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Innhold

Consulting
Strategy & Transactions
Tax & Law
Assurance



1 Introduksjon

2 Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

Ringvirkninger

Bærekraft

3 Rammevilkår for næringsutvikling i Vaksdal kommune

Rammevilkår for næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Driveere for utvikling

Scenarier for Vaksdal

4 Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av muligheter

Kritiske suksessfaktorer

Strategisk veikart

5 Veien videre

Roller og ansvar i næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Vaksdal 2035

1

Om oppdraget

Den strategiske næringsplanen er bestilt av, og utarbeidet i samråd med, Vaksdal kommune. Målet med næringsplanen er å skape vekst i næringsliv og innbyggertall i kommunen. Arbeidet med næringsplanen har involvert sentrale aktører innen næringsutvikling i Vaksdal kommune. Vaksdal Næringssselskap, Vaksdal Næringsråd og andre aktører har vært sentral i arbeidet med næringsplanen og gitt retning for arbeidet.

2

Tidspunkt for ny plan og om gamle

Forrige næringsplan hadde varighet fra 2008-2012. Det er på høy tid med en ny næringsplan som viser retning og sørger for at alle aktører er på lag i arbeidet med å skape økt aktivitet. Vaksdal må snu nedadgående trender i folketallsutvikling og verdiskaping. Samtidig har mye endret seg siden 2012, som gir grunnlag for økt optimisme. Store investeringer i infrastrukturprosjekter, at reisetiden mellom Bergen og Vaksdal vil nedkortes og entusiasme for næringsutvikling og samarbeid gir nye muligheter.

3

Mål

Næringsplanen setter ambisiøse og konkrete mål for næringsutvikling i Vaksdal kommune. Visjonen for Vaksdal 2035 er at Vaksdal kommune skal ha 6000 innbyggere. For å opprettholde dagens sysselsettingsgrad må det skapes 600 nye arbeidsplasser i kommunen for å ta imot flere innbyggere. Næringsplanen deler tiltakene for å nå dette inn i fem strategiske satsingsområder, basert på Vaksdals konkurransefortrinn. Næringsplanen bør diskuteres og rulleres hvert fjerde år.

4

Vaksdal 2035

Næringsplanen setter retning og ambisjoner frem til 2035. Da er ny E16 og Vossebanen mellom Arna og Stanghelle ferdigstilt, og markerer et skifte for Vaksdal. Reisetiden til Bergen vil halveres og infrastrukturen legger til rette for vekst. I tiden frem til dette må alle gode krefter i Vaksdal spille på lag for å skape økt næringsaktivitet i området. Det vil skape flere arbeidsplasser, høyere verdiskaping, økt tjenestetilbud og gjøre Vaksdal til et mer attraktivt sted å bo.



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



Innhold

Consulting
Strategy & Transactions
Tax & Law
Assurance



1 Introduksjon

2 Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næringsanalyse

Ringvirknings-
analyse

Bærekraft

3 Rammevilkår for næringsutvikling i Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurranse-
fortrinn

Barrierer

Driveere for utvikling

Scenarier for
Vaksdal

4 Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart

5 Veien videre

Roller og ansvar i
næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



2

Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

Ringvirkninger

Bærekraft

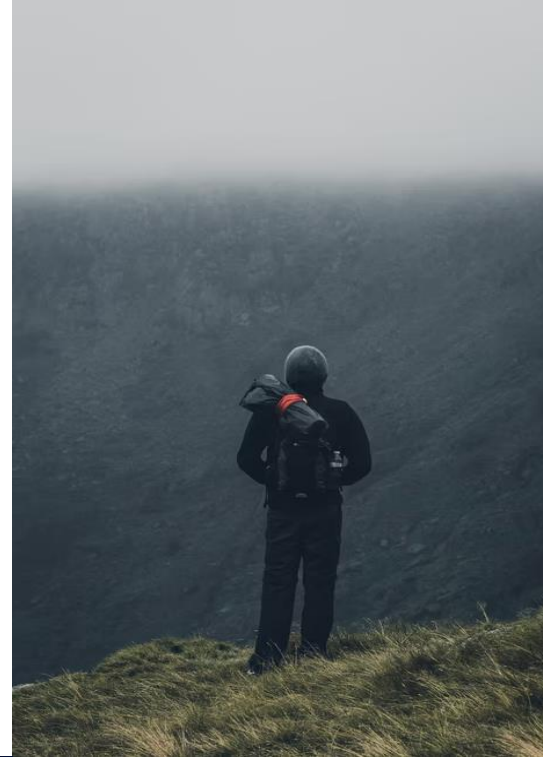


VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Kommunen består
av Stanghelle,
Vaksdal, Dale,
Stamnes,
Eksingedalen og
Bergsdalen



3 918
innbyggere i
Vaksdal
i 2021



Framskrivinger
viser forventet
befolknings-
nedgang til
3 767 innbyggere
i 2035



42 % (514) av de
sysselsatte i Vaksdal
jobber i det
offentlige

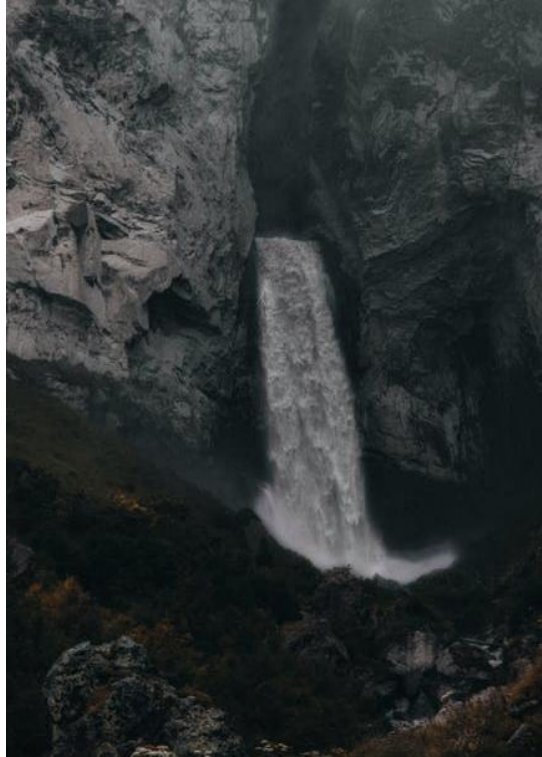


Forventer økt
aktivitet i Vaksdal
som følge av E16
og Vossebanen

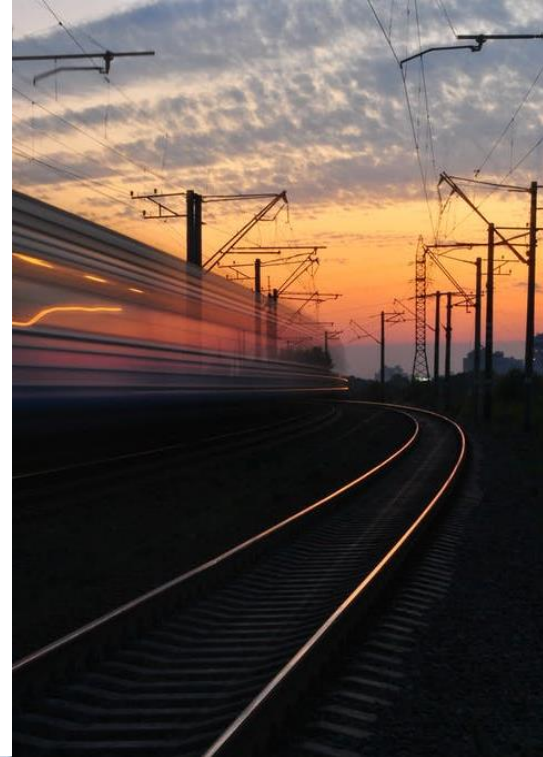


Høy
verdiskaping i
fornybar energi

261 millioner
i 2020



58 % (705)
sysselsatte i privat
sektor i 2020



675 millioner
verdiskaping i
privat sektor i
2020



Rangert som 251 av
356 i NHOs
Kommune NM
2020



Sysselsettings-
graden i Vaksdal
kommune (2020)
er 64 %





2

Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

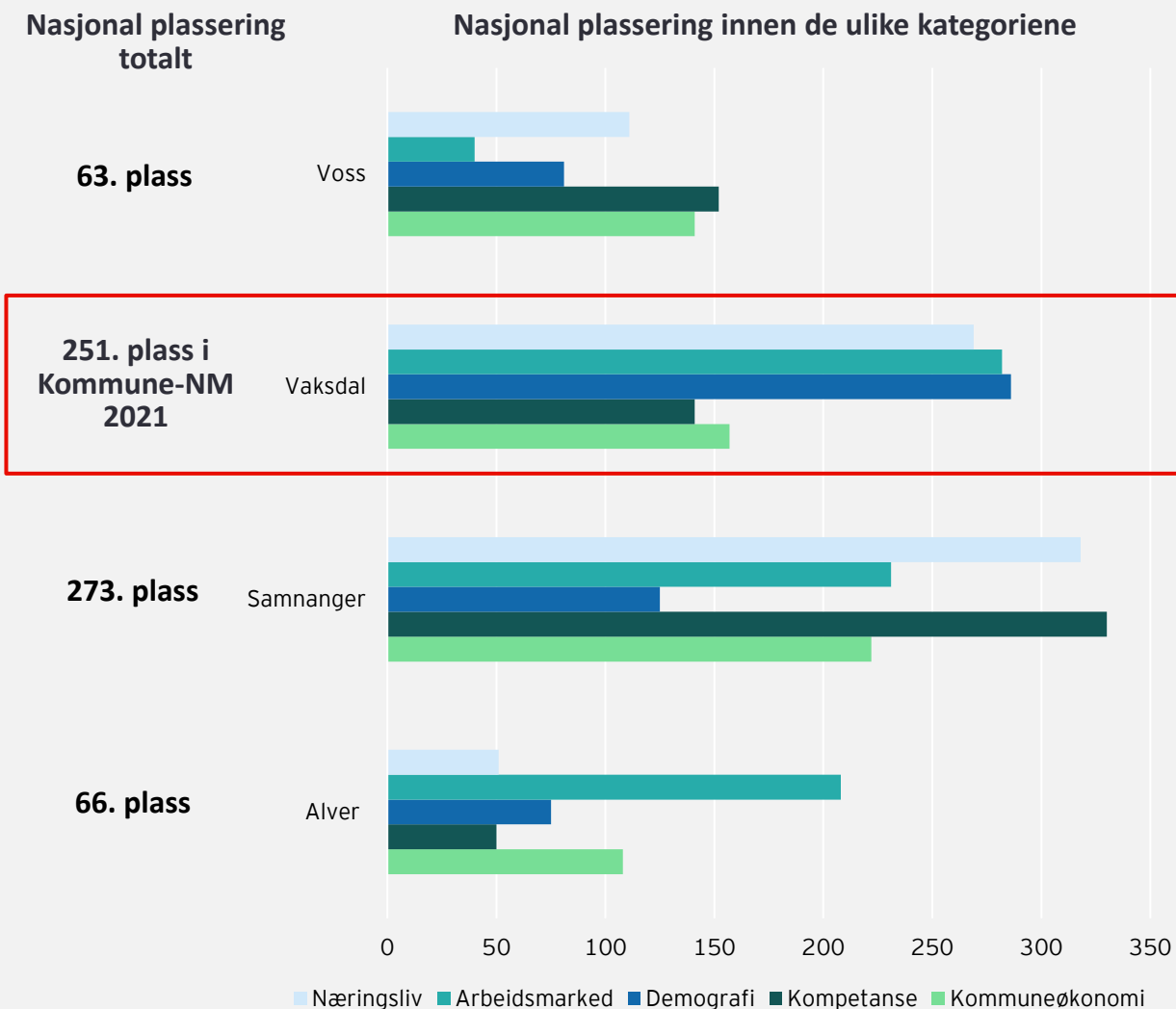
Ringvirkninger

Bærekraft

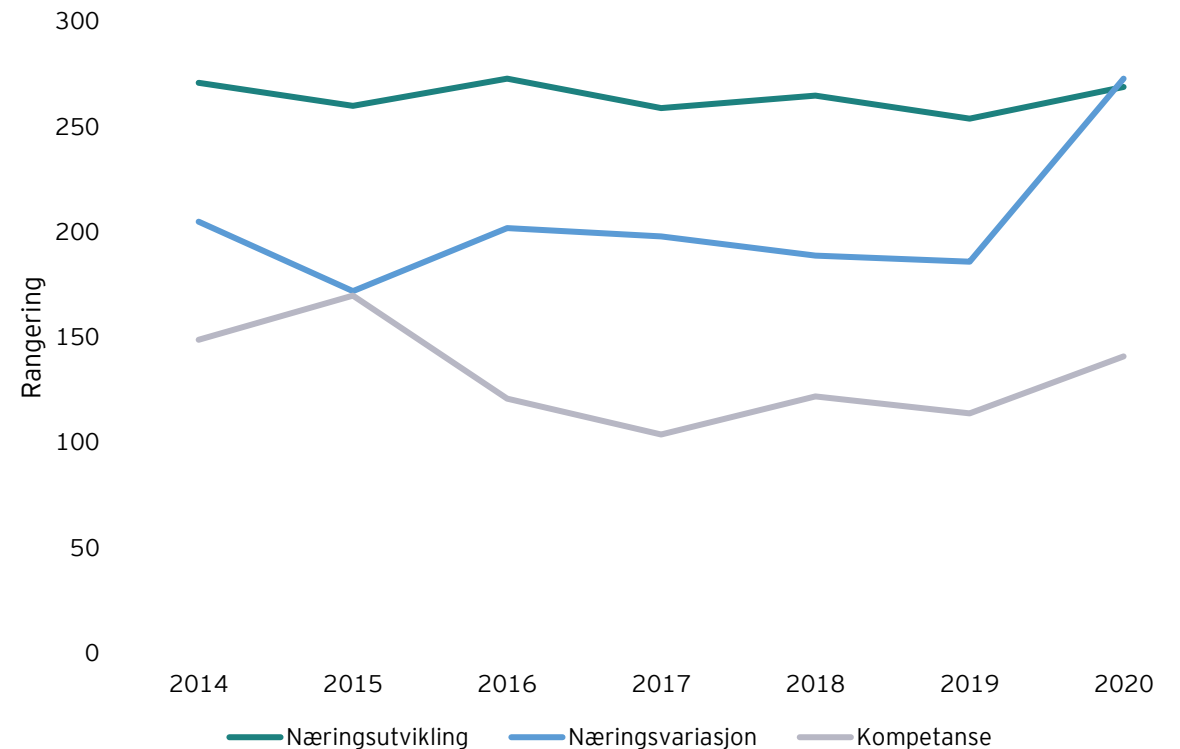


VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Vaksdal er rangert på 251. plass i Kommune-NM, men er blant topp 40 % innen kompetanse



Ser vi på parametere for næringsliv er den største endringen innen næringsvariasjon, som fikk en betydelig nedgang i 2020



I NHOs Kommune-NM rangeres norske kommuner etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse, og kommunal økonomi. I denne sammenheng rangeres Vaksdal som den 251. kommunen i Norge. Kommunen gjør det relativt godt innen kompetanse, men så totalt en negativ utvikling fra 2019 til 2020 etter en periode med god utvikling i næringslivet. Spesielt falt Vaksdal betydelig innen måleparameteren næringsvariasjonen i 2020.

Vaksdal har et forbedringspotensial knyttet til arbeidsmarked og demografi sammenlignet med nærliggende kommuner

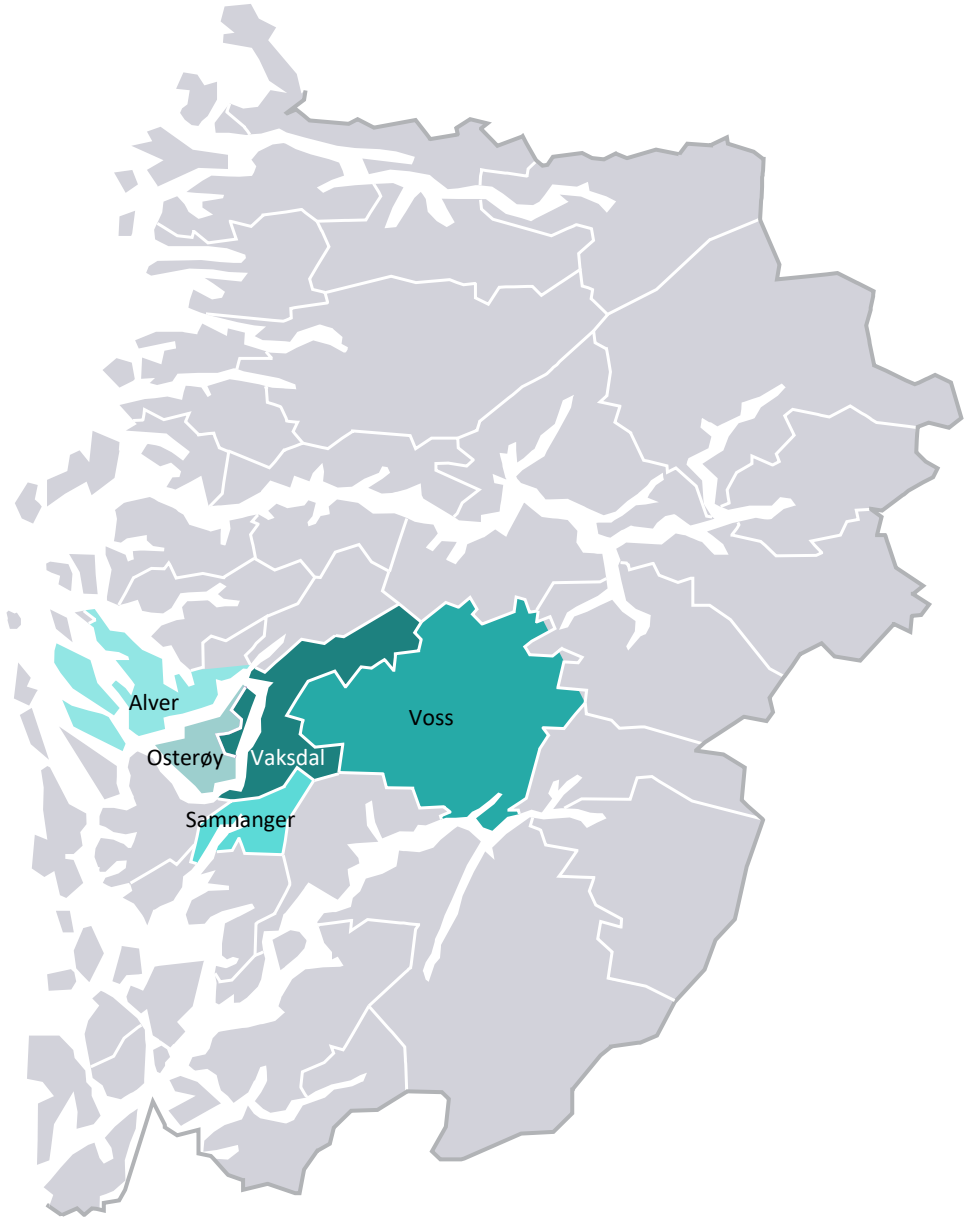
	Næringsliv	Arbeidsmarked	Kompetanse	Demografi
Alver	●	●	●	●
Osterøy	●	●	●	●
Samnanger	●	●	●	●
Voss	●	●	●	●

Alver, Osterøy, Samnanger og Voss er valgt som sammenlignbare kommuner med bakgrunn i geografi, størrelse og arbeidsmarked.

Kommuneindikatorene fra Kommune-NM 2020 gjør det mulig å vurdere hvordan næringsliv, arbeidsmarked, kompetanse og demografi er i Vaksdal kommune sammenlignet med andre nærliggende kommuner. Tabellen viser at det er spesielt innen arbeidsmarked og demografi hvor Vaksdal scorer lavere enn Alver, Samnanger og Voss. Disse indikatorene inkluderer blant annet sysselsettingsandel, sykefravær, befolkningsvekst og netto innflytting.

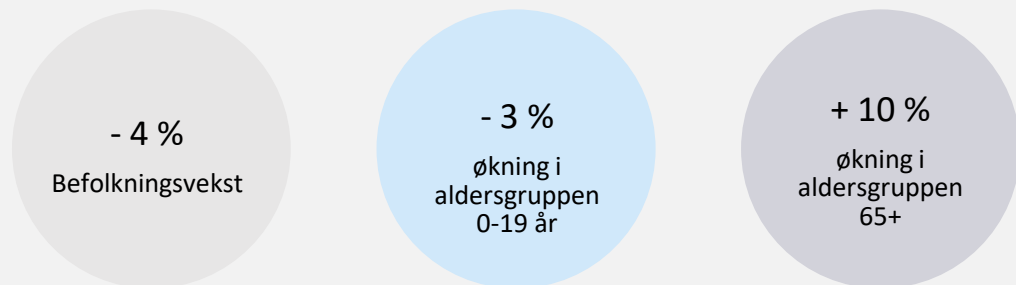
Innen indikatorene for næringsliv scorer Vaksdal bedre enn Samnanger, men lavere enn Alver og Voss. Dette kan forklares av Samnangers lave private sysselsetting sammenlignet med Vaksdal, samt at Vaksdal kommune gjør det relativt godt knyttet til kommunale kjøp av private tjenester.

Kompetanse er indikatoren hvor Vaksdal gjør det best. Kommunen scorer like bra som Voss og over Samnanger. Vaksdal har god tilgang på sysselsatte med bestått fagprøve, og dette må være noe kommunen bygger videre på. Et forbedringspunkt for Vaksdal må være innen innbyggere med minst 4 år høyere utdanning, hvor både Alver og Voss gjør det bra.



I 2035 har befolkningen blitt færre og eldre

Framskrivninger for Vaksdal mot 2035*



Folketallsutviklingen i Vaksdal har vært negativ de siste ti årene med en reduksjon på 200 personer. I 2010 bodde det 4107 i Vaksdal, mens dette tallet er 3918 i 2021. Vestland fylkeskommune forventer at befolkningsutviklingen i Vaksdal vil fortsette å være negativ og fremskriver en befolkningsreduksjon på rundt 4 % frem mot 2035*.

En negativ befolkningsutvikling innebærer lite tilførsel av nye personer til kommunen og andelen unge mellom 0-19 år forventes å reduseres med 3 % mot 2035*. Det er derimot usikkerhet knyttet til disse prediksjonene, da de historiske tallene for 2021 allerede er 6 % lavere enn det som ble predikert. Dermed kan befolkningsnedgangen i denne aldersgruppen bli enda større enn forventet frem mot 2035 dersom dagens utvikling legges til grunn.

Samtidig som det blir færre unge vil andelen av befolkningen over 65 år øke med 10 % frem mot 2035*. En økning i andelen eldre vil medføre et økt press på næringslivet og kommunen. Næringslivet i Vaksdal vil miste kompetanse og arbeidskraft, og kommunens utfordring med tilgang på kvalifisert helsepersonell vil øke i omfang.





2

Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

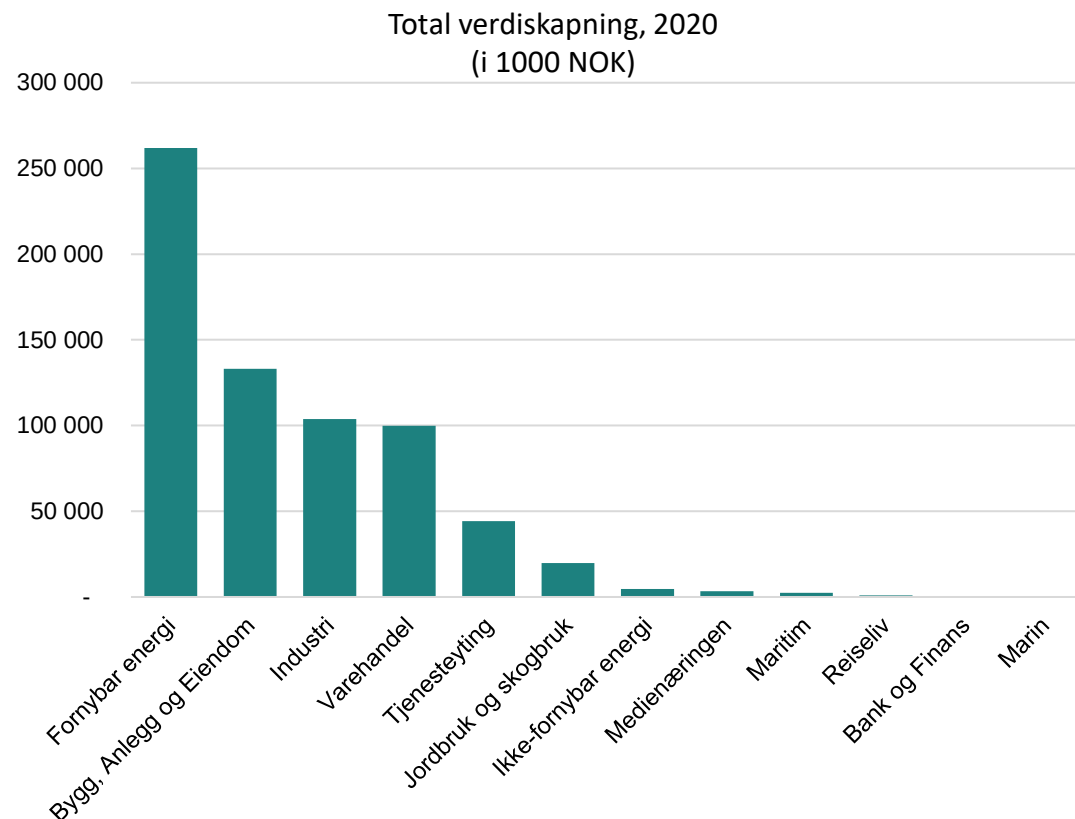
Ringvirkninger

Bærekraft

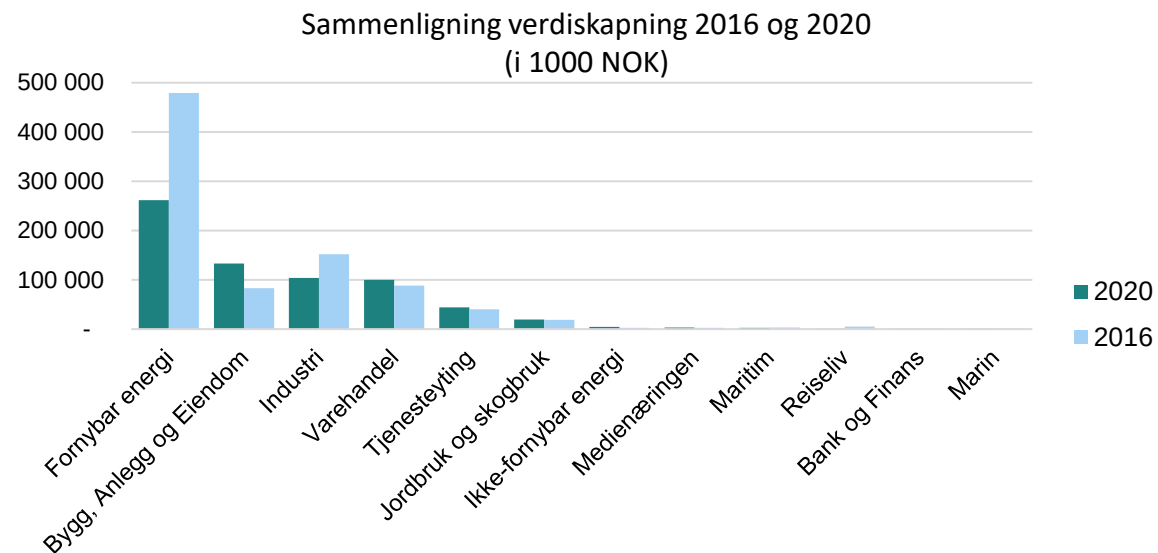


VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Vaksdal har en negativ utvikling i samlet verdiskapning, men fornybar energi står for det største bidraget til verdiskapning i kommunen

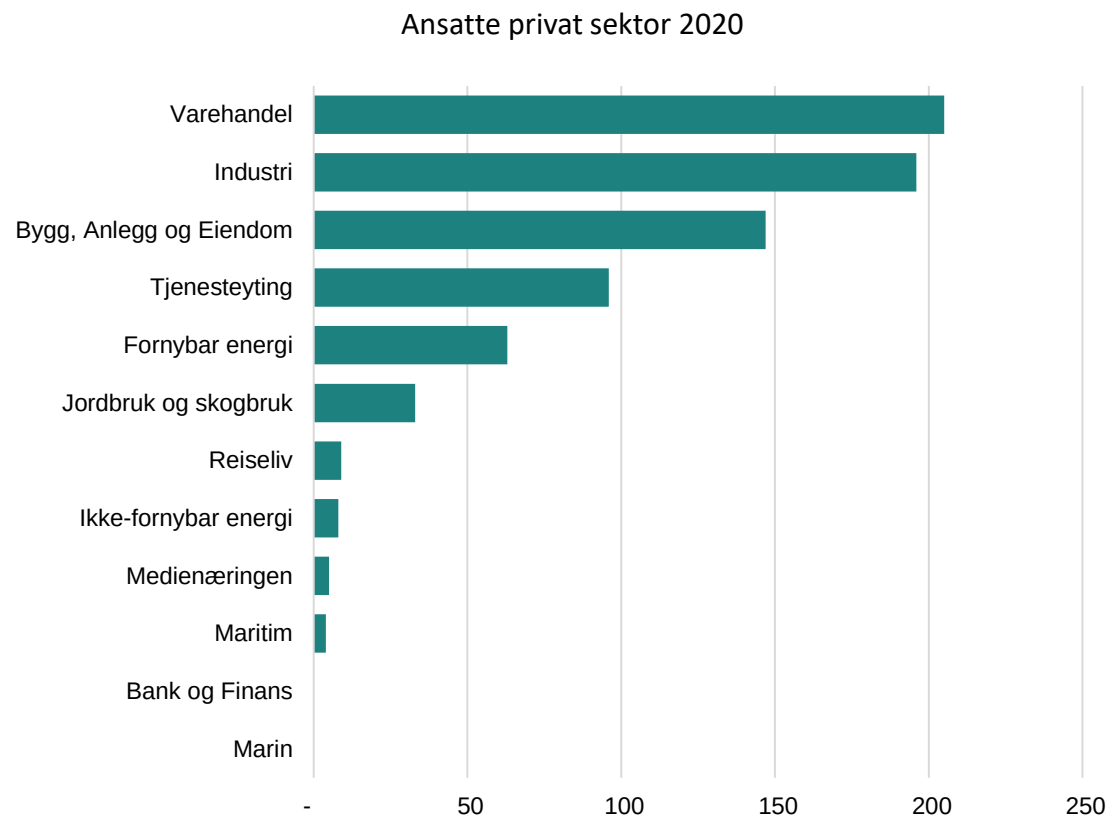


Figuren over viser verdiskaping fordelt på næring for privat sektor, hvor kommunen hadde 675 mill NOK i total verdiskaping i 2020. Verdiskapingen var klart størst tilknyttet fornybar energi gjennom kraftproduksjonen på Dale. Utover dette står bygg, anlegg og eiendom og industri sterkt med henholdsvis 133 og 104 mill NOK i verdiskaping. Det er viktig å understreke at økonomien i 2020 ble hardt rammet av COVID-19 pandemien, som har gjort 2020 til et spesielt år for verdiskaping og antall ansatte.

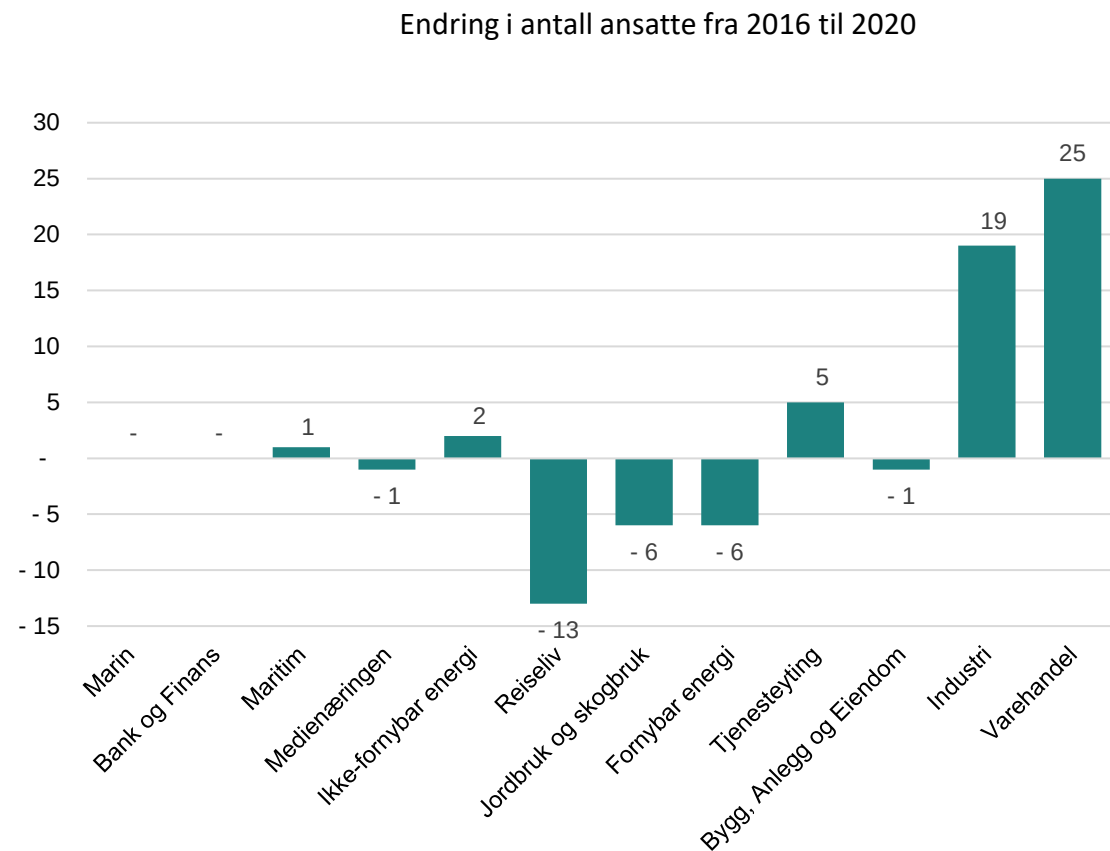


Den totale verdiskapingen i Vaksdal kommune har gått ned over 200 mill NOK i 2020 sammenlignet med 2016. For 2016 og 2020 er det stor forskjell i verdiskapingen fra fornybar energi, som sammen med industri falt. Bygg og anlegg opplevde en økning i 2020 sammenlignet med 2016. Fra 2016 til 2018 hadde Vaksdal en økning i verdiskaping på 28 %, som i hovedsak var drevet av gode inntekter fra fornybar energi med varierende kraftpriser. Fra toppåret 2018 har verdiskapingen blitt gradvis redusert mot 2020, mens det er forventet en positiv effekt av kraftprisene i 2021/2022.

Vaksdal har hatt en positiv vekst i sysselsettingen de siste ti årene, og det er varehandel og industri som sysselsetter flest



Industri og varehandel har flest ansatte med over 52 % av totalen i kommunen. Det er også en betydelig andel ansatte innen bygg, anlegg og eiendom (19 %). I tillegg er det interessant å trekke frem at fornybar energi, en svært verdiskapende næring i Vaksdal, kun har 8 % av det totale antallet ansatte i kommunen. Sysselsettingsgraden i Vaksdal på 64 % ligger litt under landsgjennomsnittet på 66 %* for 2020.



Antall ansatte i privat sektor i Vaksdal kommune har økt med litt over 3 % fra 2016 til 2020. I perioden har det vært en negativ utvikling i reiseliv, landbruk og fornybar energi, og en svak negativ utvikling innen media, bygg, anlegg og eiendom. I samme perioden har det vært en stor positiv endring innen industri og varehandel, og en mindre positiv endring innen tjenesteyting, ikke-fornybar energi og maritim næring.

Vaksdal har få «lokomotiver», men mange små og mellomstore bedrifter

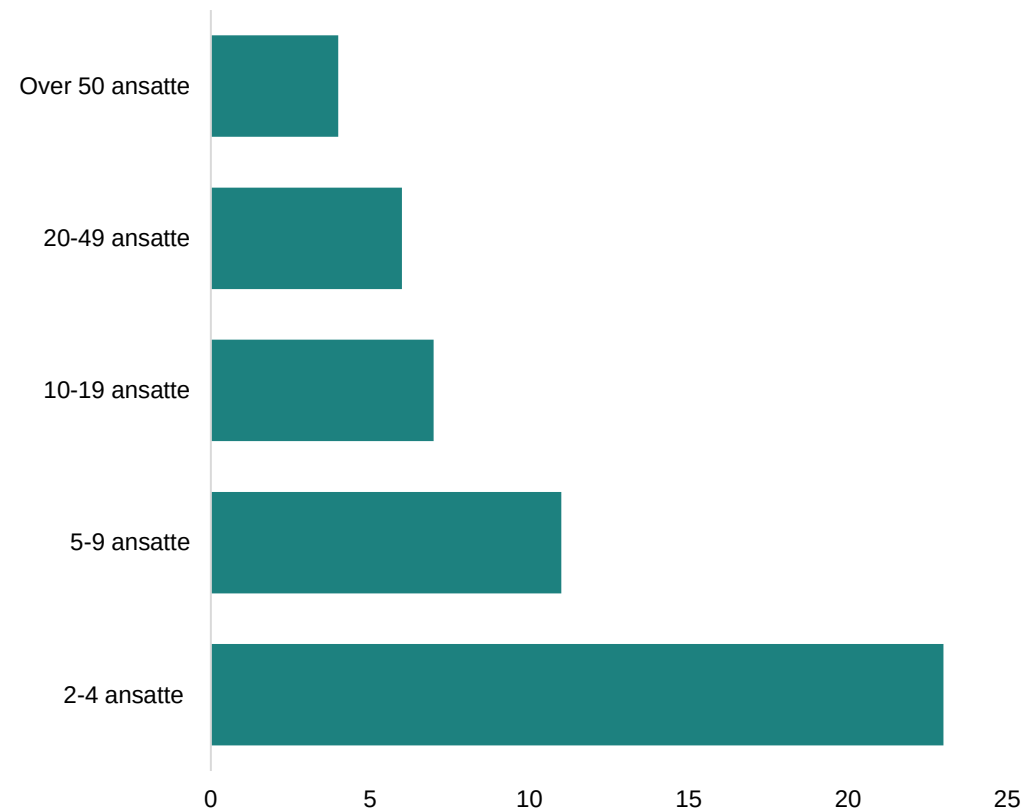
I Vaksdal kommune skapes nær 40 % av verdiskapningen i tilknytning til fornybar energi, gjennom kraftproduksjonen på Dale. Utover dette har bygg, anlegg og eiendom gjennom 2020 vokst til å bli den nest største næringen målt etter verdiskapning.

Industrien i Vaksdal kommune har tidligere vært dominerende, knyttet til både bekledning, maskinindustri og næringsmiddelindustri. Sektoren er fortsatt den tredje største sektoren innen verdiskapning, men har blitt betydelig mindre de siste årene. Mellom 1995 og 2005 forsvant omkring 70 % av industriarbeidsplassene i Vaksdal kommune.

Totalt var det i 2020 registrert 123 bedrifter og underenheter* i Vaksdal, men få av disse er store når det gjelder verdiskapning og sysselsetting med unntak av Eviny Fornybar, BMO Tunnelsikring, Dale of Norway, Felleskjøpet og Norgesmøllene.

Vaksdal har relativt få bedrifter med mange ansatte, og kun 8 % av bedriftene og underenhetene med mer enn 2 ansatte har over 50 ansatte. Næringslivet i Vaksdal domineres av bedrifter med 2-4 ansatte, som figuren til høyre viser. Dale er området i Vaksdal kommune som har høyest verdiskapning og størst antall ansatte, men både Vaksdal og Stanghelle bidrar også.

Bedrifter og underenheter* gruppert på antall ansatte, 2020

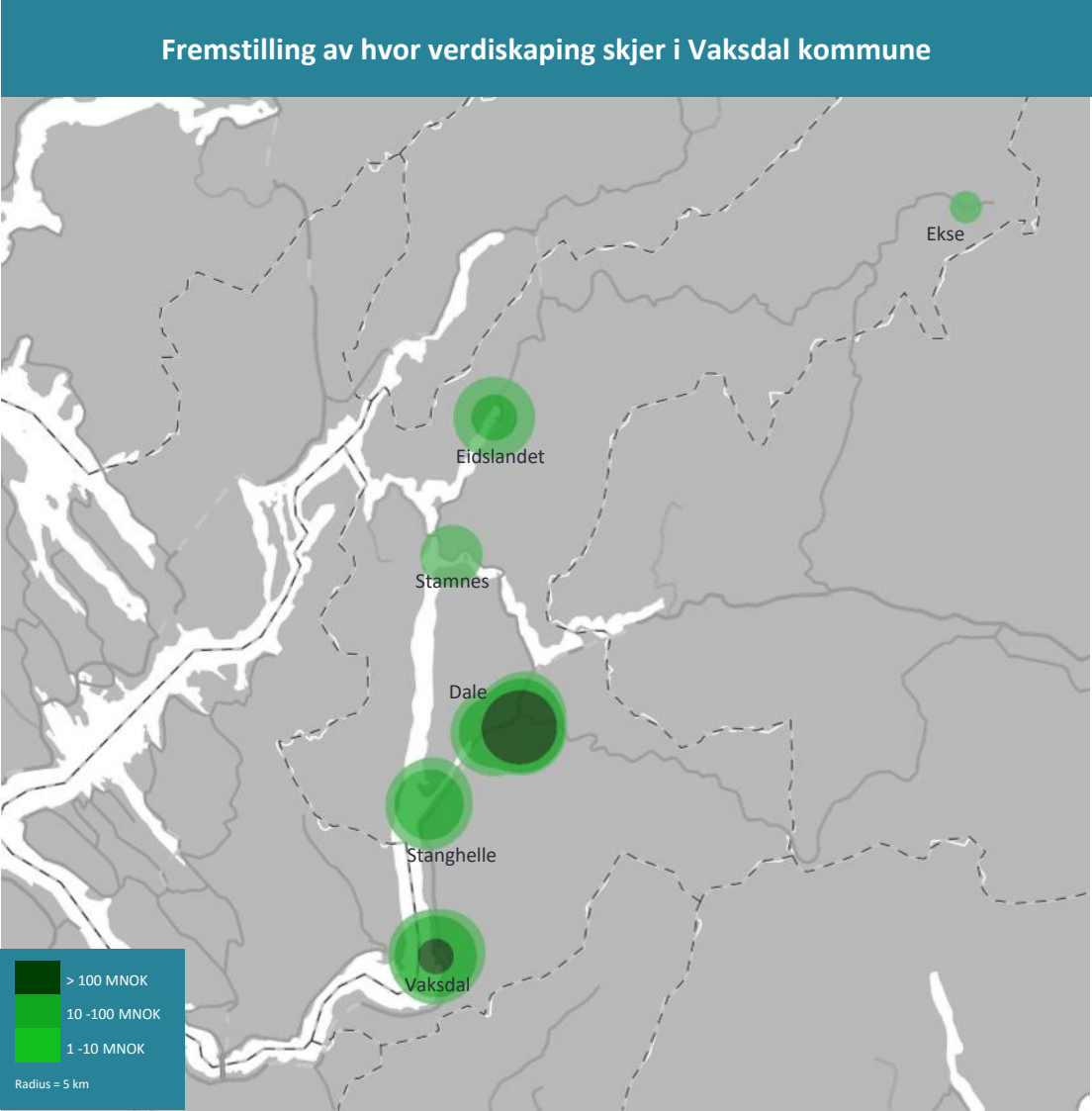


Grafen over viser oversikt over selskaper i Vaksdal med to eller flere ansatte og driftsinntekter over 50 000 kr i 2020.

15 *Underenheter identifiserer den aktiviteten hovedenheten driver ([Brønnøysundregisteret](#), 2021). Eksempel er Eviny som er registrert i Bergen, men har virksomhet i Vaksdal)



Verdiskapningen skjer i hele Vaksdal kommune



Kart over verdiskaping inneholder ikke tall fra landbruk

Vaksdal kommune

	Verdiskapning (privat sektor)	2020
		675 mill NOK
	Antall ansatte (privat sektor)	2020
		766

Største næringene i Vaksdal kommune		Prosent av total verdiskapning
	Fornybar energi	39 %
	Bygg, anlegg og eiendom	20 %
	Industri	15 %
	Varehandel	15 %

Figuren til venstre viser at den største verdiskapningen i Vaksdal kommune er registrert på Dale, som også inkluderer Bergsdalen. Deretter følger Vaksdal og Stanghelle.

Eviny Fornybar sin produksjon av fornybar kraft står for en stor andel av den totale verdiskapningen med 262 millioner NOK. Produksjon av fornybar energi er derimot ikke spesielt arbeidsintensivt og Eviny sysselsetter 63 ansatte. Tekstilprodusenten Dale of Norway er den største private sysselsetteren i Vaksdal kommune med 96 ansatte. I tillegg til verdiskapningen som vises på kartet, bidrar landbruk til verdiskapning i Vaksdal. Landbruket er fordelt i hele kommunen, og danner grunnlag for annen aktivitet.



2

Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

Ringvirkninger

Bærekraft



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



Fornybar

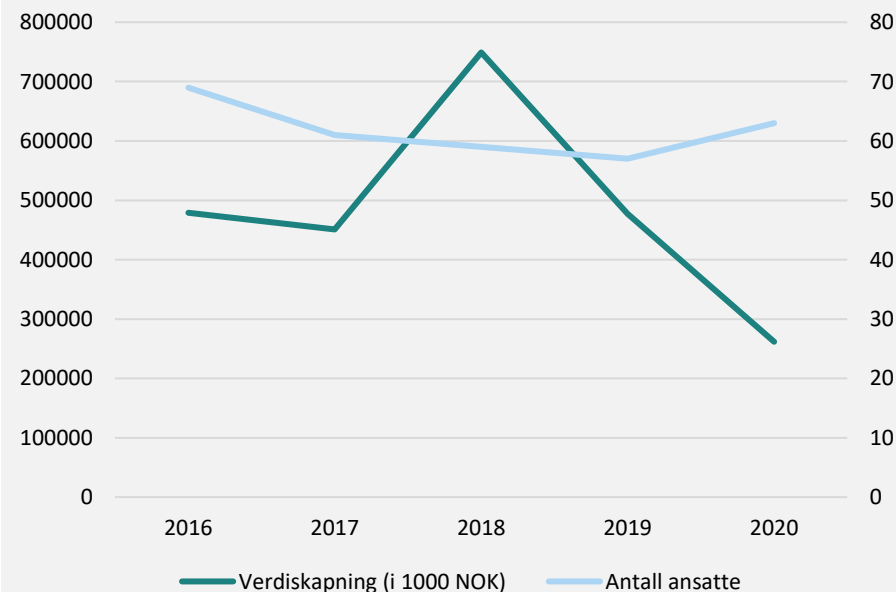
Fornybar energi er den sektoren i Vaksdal med høyest verdiskapning. Mellom 2016-2020 har verdiskapningen variert stort, fra rekordåret 2018 til pandemiåret 2020. Antall ansatte har derimot forholdt seg stabil



Foto: Eviny Fornybar

Eviny Fornybar står for nær 40 % av verdiskapningen i Vaksdal kommune gjennom produksjon av fornybar energi

Verdiskapning og antall ansatte innen fornybar energi 2016-2020 i Vaksdal kommune



Eviny Fornybar i Vaksdal bidrar med over 60,5* mill NOK til samfunnet, noe som tilsvarer 331 barnehageplasser i 1 år eller lønn til 111 lærere



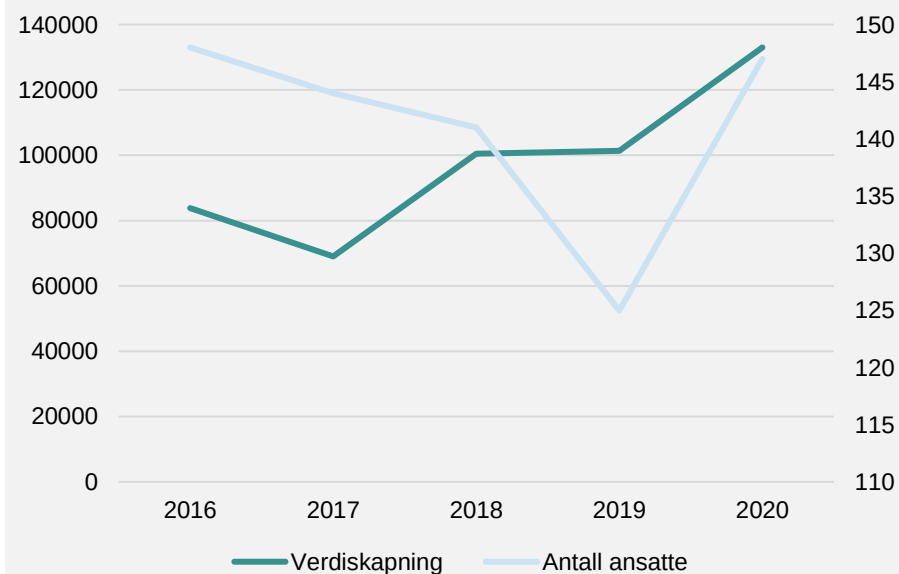
Bygg, anlegg og eiendom

Bygg, anlegg og eiendom bidrar med nest høyest verdiskapning i Vaksdal og har mellom 2016 og 2020 opplevd en sterk vekst. Fra 2019 økte sysselsettingen i sektoren med nær 18 % fra 125 til 147



En sentral aktør innen bygg, anlegg og eiendom er Sæterdal Elektro i Vaksdal

Verdiskapning og antall ansatte innen bygg, anlegg og eiendom 2016-2020 i Vaksdal kommune



Sæterdal Elektro bidrar årlig med 7,7 mill NOK til samfunnet. Dette tilsvarer rundt 25 lekeplasser eller 40 brannutrykninger





Foto: Dale of Norway

Industri

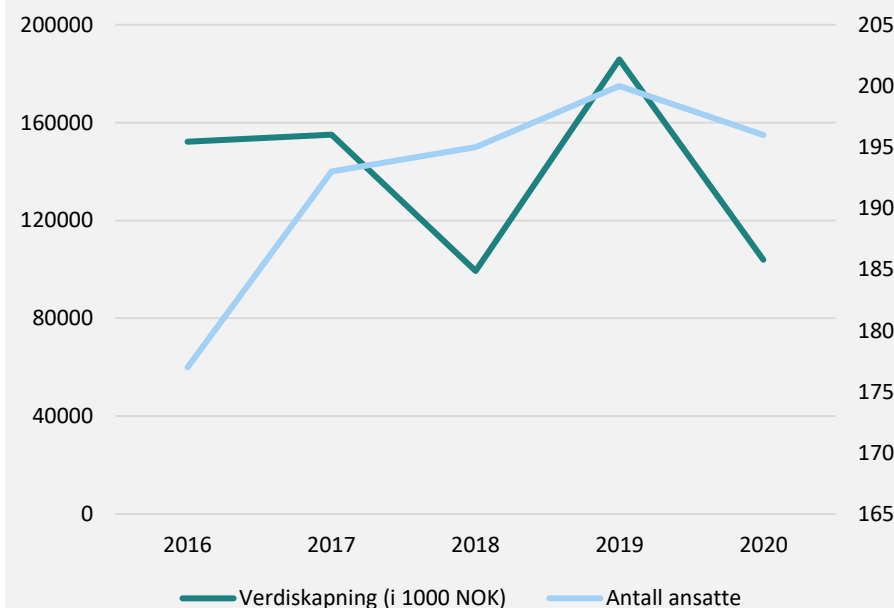
Industrien i Vaksdal kommune sysselsetter nest flest og er viktig for verdiskapningen. Fra et sterkt 2019 ble verdiskapningen kraftig redusert i 2020 med 44 %. Sysselsettingen ble også påvirket av nedgangen, men ble kun redusert med 2 % fra 200 til 196



Foto: Dale of Norway

Dale of Norway var i 2019 en av to bedrifter i Vaksdal kommune med en verdiskapning på over 100 millioner NOK. Men i 2020 ble bedriftens verdiskapning redusert med 83 %

Verdiskapning og antall ansatte innen industri 2016-2020 i Vaksdal kommune



Dale of Norway bidrar med 14,8 mill NOK til samfunnet, som tilsvarer lønn til 8 lærere eller 18 barnehageplasser, i tillegg til 28,2 millioner kroner i kjøpekraft i lokalsamfunnet





Varehandel

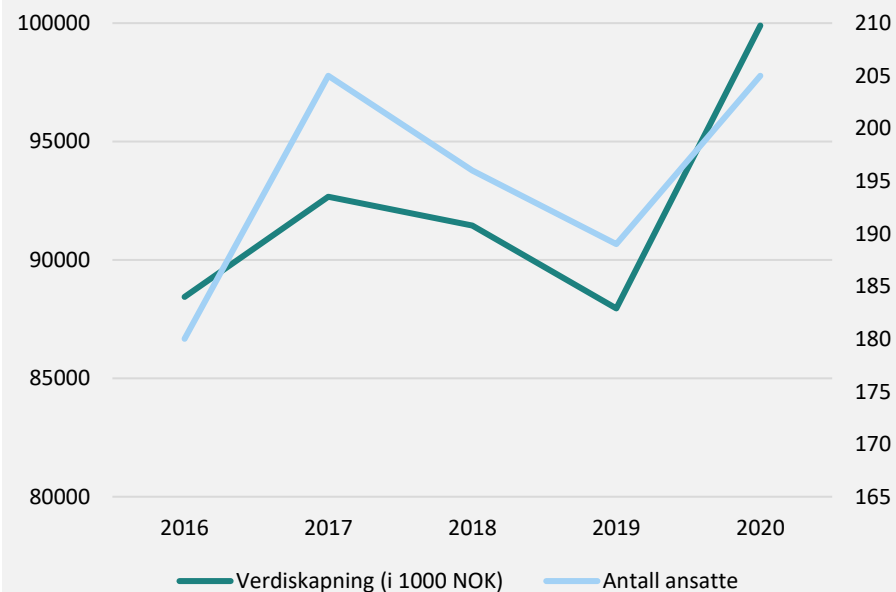
Varehandel sysselsetter flest i Vaksdal, men sektoren har hatt en nedadgående trend siden 2017. Men sektoren opplevde en sterk vekst i 2020 som følge av pandemien. Sektoren vokste med rundt 14 % fra 2019 til 2020



Den største aktøren innen varehandel er Felleskjøpet Agri*, både innen sysselsetting og verdiskapning

*Felleskjøpet Agri kan kategoriseres både under «Varehandel» og «Industri», og er i statuskapitlet kategorisert som «Varehandel».

Verdiskapning og antall ansatte innen varehandel 2016-2020 i Vaksdal kommune



Felleskjøpet Agri Vaksdal bidrar årlig med rundt 34* mill NOK til samfunnet. Dette utgjør for eksempel 187 barnehageplasser i et år eller lønn til 63 lærere

*Estimert basert på andel av total omsetning 2020: DNB Ringvirkningsanalyse, EY Database og Proff



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



2

Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

Ringvirkninger

Bærekraft



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

FNs bærekraftsmål er sentrale for en bærekraftig utvikling av Vaksdal, og spesielt fem utvalgte mål som er særlig relevant for Vaksdal



Livet på land

Vaksdal kommune er ansvarlig for å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemet på land. Med rik natur og landbruk som en viktig næring er dette et viktig fokusområde.



Livet i havet

Vaksdal har sterk tilknytting til havet og dets ressurser, spesielt sjørørret og laks, og må bevare ressursene på en bærekraftig måte.



Bærekraftige byer og samfunn

Kommunen fungerer som en tilrettelegger for at lokalsamfunnet skal være inkluderende, trygt og bærekraftig.



Samarbeid for å nå målene

Vaksdal kommune har et ansvar for å legge til rette for virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers av aktører i kommunen for å sikre en bærekraftig utvikling.



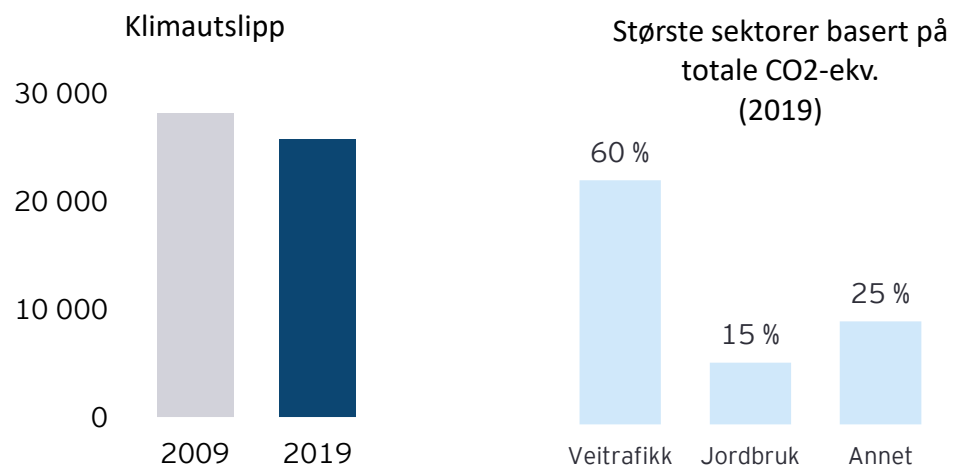
Industri, innovasjon og infrastruktur

Vaksdal må legge til rette for en levende innovasjonskultur, en sikker infrastruktur og et inkluderende og bærekraftig næringsliv.

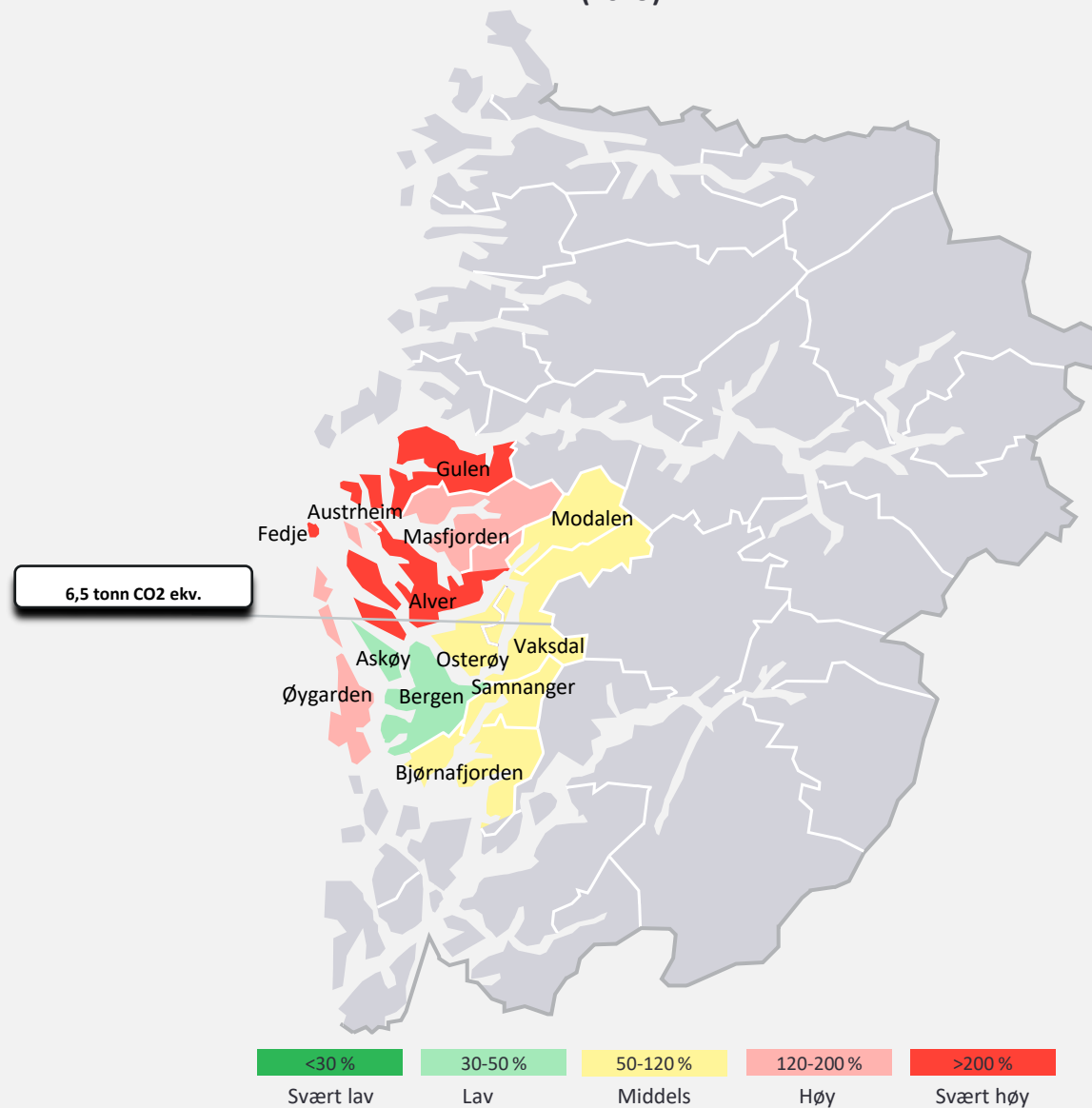
En stor andel av verdiskapningen kommer fra fornybar kraft og påvirker ikke Vaksdal sine klimautslipp

Vaksdal kommune hadde i 2019 et klimagassutslipp på 25 813 CO₂-ekvivalenter. Av dette stod veitrafikken for 60 %, og er med det den største utslippssektoren i kommunen. Dette inkluderer også gjennomgangstrafikken på E16, som kommunen har liten påvirkningskraft på. Vaksdal ligger under snittet på CO₂-utslipp per innbygger.

Kommunen må som resten av landet fokusere på å redusere klimagassutslipp for å nå nasjonale utslippsmål, men er ikke særlig utsatt. Med bakgrunn i dette tillegges ikke klimautslipp et ekstra fokus i denne analysen.



Klimagassutslipp per innbygger i tonn CO₂-ekvivalenter (2019)



Innhold

Consulting
Strategy & Transactions
Tax & Law
Assurance



1 Introduksjon

2 Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næring

Ringvirkninger

Klimautslipp

3 Rammevilkår for næringsutvikling i Vaksdal

Rammevilkår for næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Driveere for utvikling

Scenarier for Vaksdal

4 Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av muligheter

Kritiske suksessfaktorer

Strategisk veikart

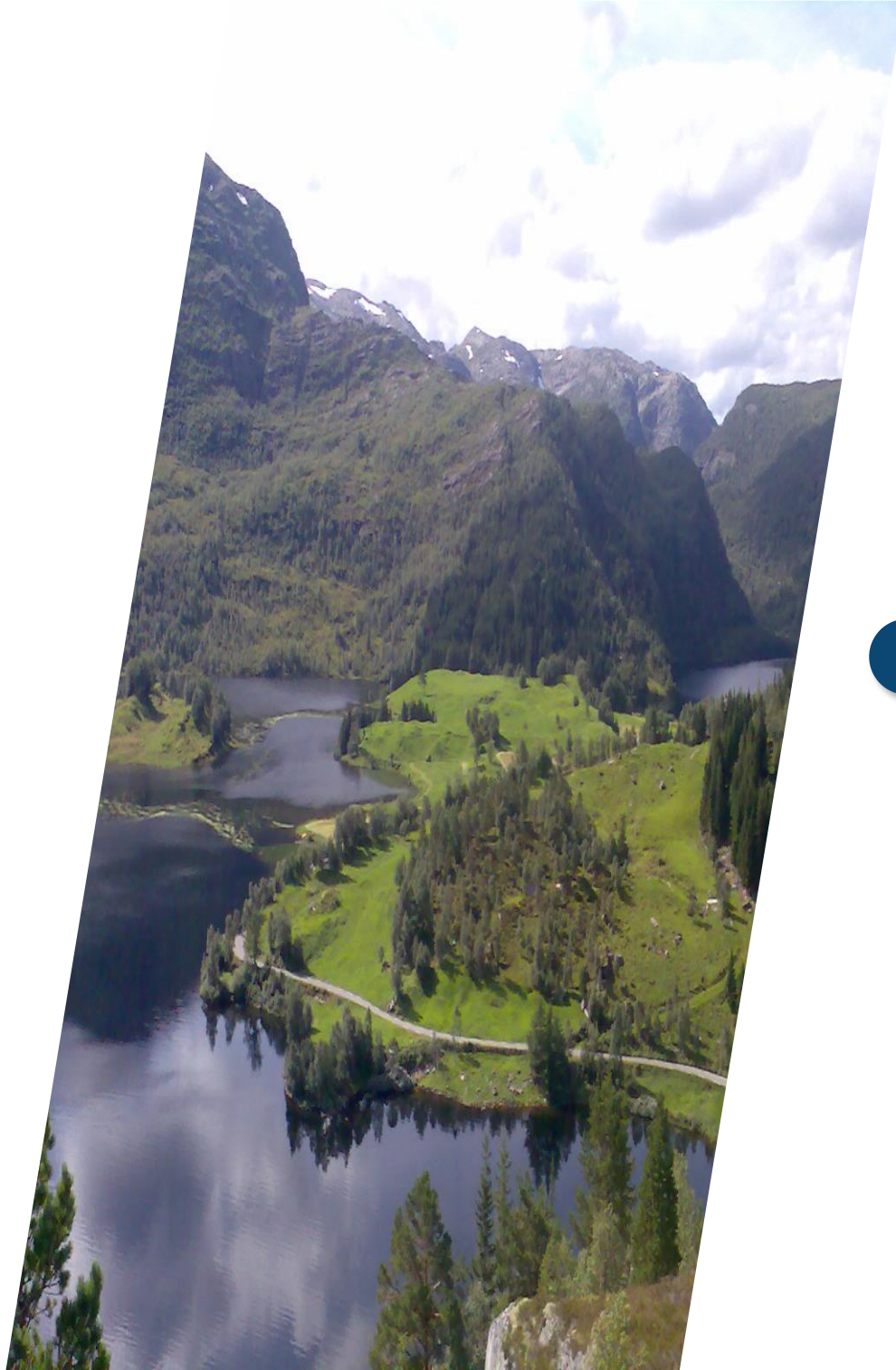
5 Veien videre

Roller og ansvar i næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



3

Rammevilkår for
næringsutvikling i
Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Drivere for utvikling

Scenarier for
Vaksdal



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Rammevilkår for næringsutvikling i Vaksdal

Vaksdal har noen hovedutfordringer i årene fremover



Demografi

Befolkningsnedgang og aldrende befolkning er begge trender som vil påvirke Vaksdal i perioden frem mot 2035.



Arbeidsmarked

Vaksdal har levere sysselsettingsgrad enn landssnittet. Det er god tilgang på sysselsatte med bestått fagprøve, men mindre bra for arbeidstakere med minst fire år høyere utdanning.



Synkende verdiskaping

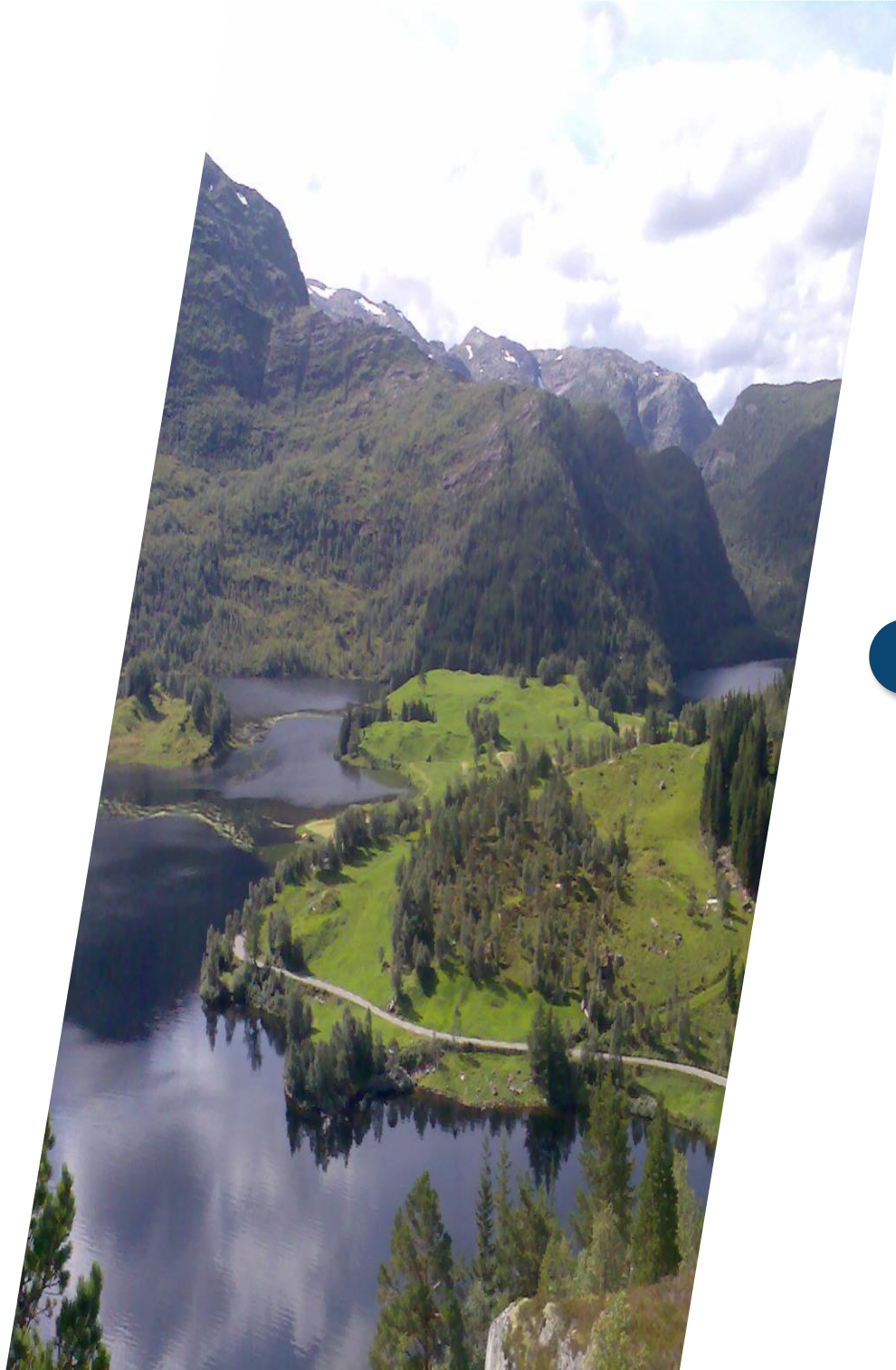
Vaksdals verdiskaping påvirkes stort av fornybarmarkedet, og hadde en negativ utvikling i perioden 2016-2020. Vaksdal har få «lokomotiv-selskaper», og flere små og mellomstore selskaper.

Fokus på næringsutvikling må være der Vaksdal har størst mulighet for å lykkes

Smart spesialisering gir et rammeverk for å identifisere tiltak som utnytter Vaksdals unike konkurransefortrinn og som reduserer barrierene i næringsutvikling. Kartleggingen i forbindelse med næringsplanen har tatt utgangspunkt i tre sentrale spørsmål:

- 1 Hva er Vaksdals unike konkurransefortrinn og hvordan kan vi utnytte disse bedre?
- 2 Hvilke barrierer for vekst og nyetablering har Vaksdal?
- 3 Hvilke satsingsområder innenfor næringsutvikling vil skape størst effekt i Vaksdal?





3

Rammevilkår for
næringsutvikling i
Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurranse-
fortrinn

Barrierer

Drivere for utvikling

Scenarier for
Vaksdal

Vaksdals konkurransefortrinn er kartlagt gjennom dialog med næringslivsaktører

«Hva er Vaksdals unike konkurransefortrinn og hvordan kan vi utnytte disse bedre?»



Vaksdal er en bynær kommune



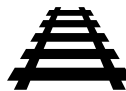
Bergensbanen går igjennom store deler av kommunen



Stor kraftprodusent



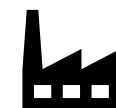
Overgang dypvannskai til bane



Store infrastruktur-investeringer gjennom oppgradering av E16 og Vossebanen



Tilgjengelig industriareal med tilgjengelig kraft og høy effektuttak



Stolt industrikommune



Korte avstander til natur

Beskrivelse av Vaksdal sine unike konkurransefortrinn (1/2)



Vaksdal er en bynær kommune

Vaksdal er plassert mellom Bergen og Voss. Fordi de sentrale delene av kommunen er bynært plassert, er det mulig å bo i Vaksdal kommune og jobbe i andre kommuner, eller enkelt kunne benytte seg av tjenestetilbudet i andre kommuner. I tillegg vil Vaksdal være godt plassert for å kunne ta imot veksten fra Bergen, hvor det mangler areal til utbygging.



Bergensbanen går igjennom store deler av kommunen

Bergensbanen og E16 går igjennom større deler av kommunen, og gir et konkurransefortrinn for enkel og miljøvennlig transport av varer ut av kommunen, samt et potensiale for et stort kundegrunnlag med utnyttelse av den store gjennomgangstrafikken.



Stor kraftprodusent

Vaksdal er en stor kraftprodusent av fornybar energi, med en årlig produksjon på 1400 GWh fra vannkraft. Dette gir både muligheter for etablering av kraftkrevende industri, stort effektuttak og inntekter som kommunen kan bruke til andre formål.



Overgang dypvannskai til bane

Stanghelle har mulighet for dypvannkaianlegg med direkte overgang til Bergensbanen som gir en unik transportmulighet, inkl. varer og f.eks. turisme.

Beskrivelse av Vaksdal sine unike konkurransefortrinn (2/2)



**Store infrastruktur-
investeringer gjennom
oppgradering av E16 og
Vossebanen**

Det skal bygges ny E16 og Vossebane mellom Arna og Stanghelle. Dette gir store infrastrukturinvesteringer fra 2024 til 2033/34. Investeringen vil gi enda bedre infrastruktur og redusert reisetid for Vaksdal mot Bergen, men også investeringen i opprustingen vil kunne skape ringvirkninger i kommunen.



**Tilgjengelig
industriareal med
tilgjengelig kraft og høy
effektuttak**

På Dale er det tilgjengelig industriareal, med tilgjengelig kraft og høyt effektuttak. Kombinasjonen av disse tre viktige elementene for næringsutvikling muliggjør nyetableringer på Dale.



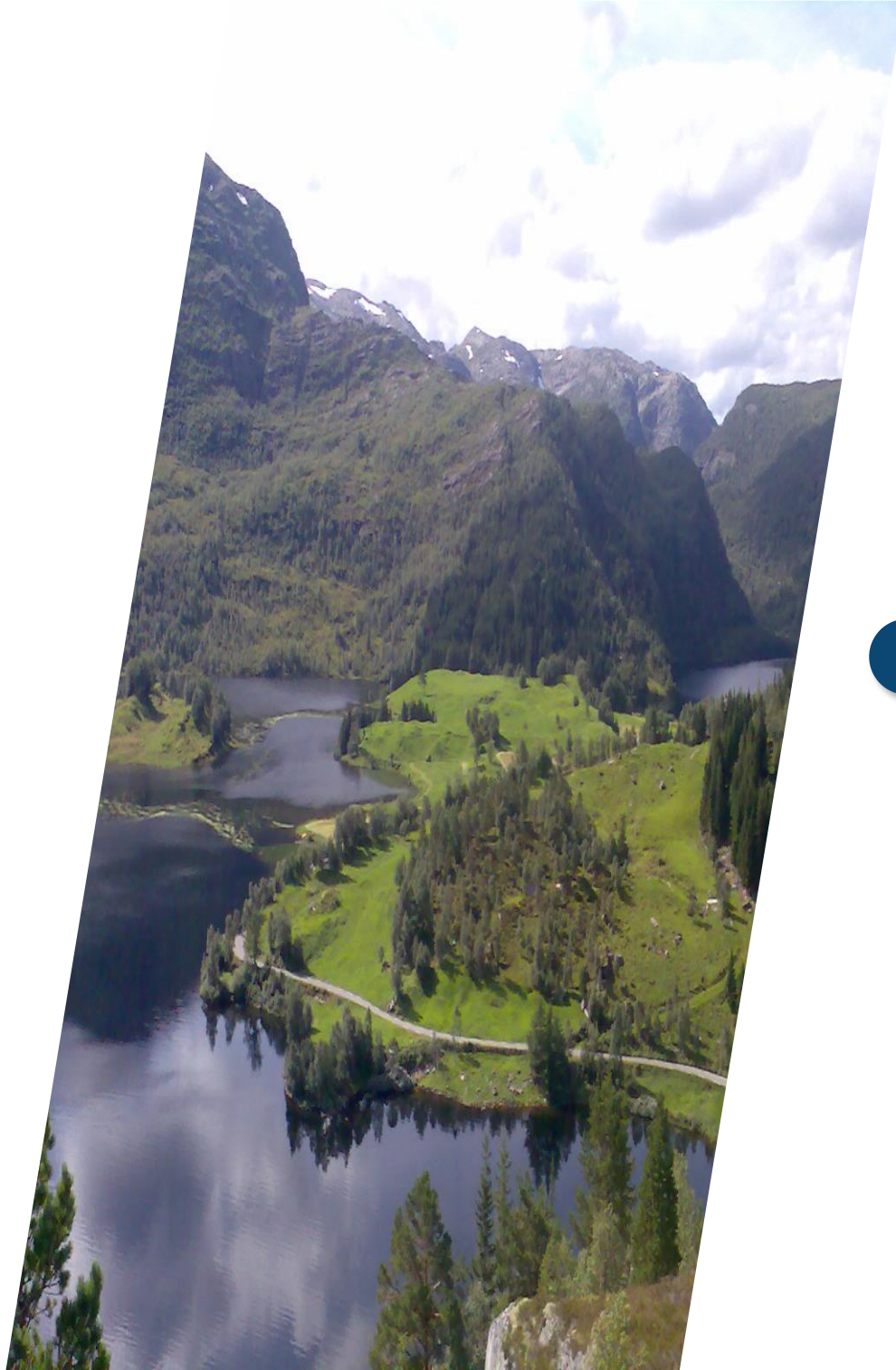
**Stolt
industrikommune**

Vaksdal kommune er en stolt historisk industrikommune, hvor det både er tilgjengelig infrastruktur for ny industri. Videre har kommunen kultur for skiftarbeid og kompetansemiljøer innen f.eks. ullindustri og annen industri.



**Korte avstander
til natur**

Det er korte avstander til natur og naturopplevelser i hele kommunen, og dette forsterkes av nærhet til jernbane og E16. Bergsdalen og Eksingedalen gir mulighet for nær, men relativt «urørt» natur, og er god kjent som gode turområder.



3

Rammevilkår for
næringsutvikling i
Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Drivere for utvikling

Scenarier for
Vaksdal



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Det er også identifisert en rekke barrierer for nærings- og befolkningsvekst i Vaksdal

«Hvilke barrierer for vekst og nyetablering har Vaksdal?»



Manglende
sentrumsutvikling



Mangel på
næringsareal



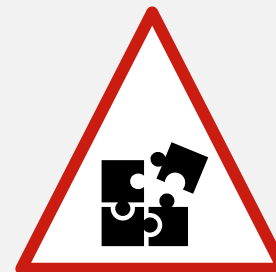
Mangel på
kvalifisert
arbeidskraft



Redusert
tjenestetilbud



Lite lokal kapital/
investeringsmidler



Manglende
Infrastruktur



Overnattings-
kapasitet for
besøkende



Langvarig
byggearbeid

Beskrivelse av barrierer for nærings- og befolkningsvekst i Vaksdal (1/2)



**Manglende
sentrumsutvikling**

Det er i utviklingen av næringsplanen fremkommet ønske fra flere interessenter om økt sentrumsutvikling rundt stasjonsstedene Vaksdal, Stanghelle og Dale. En vellykket sentrumsutvikling vil sikre at flere handels- og servicebedrifter, innbyggere og virksomheter ønsker å lokalisere seg i sentrum, noe som øker tilgjengelig servicetilbud og innbyggertilfredshet.



**Mangel på
næringsareal**

Mangel på næringsareal trekkes frem som en viktig barriere for etablering av ny næringsvirksomhet i Vaksdal kommune. Topografi og geografi avgrenser tilgangen på større næringstomter. Det er noe ledig areal, men dette er spredt slik at det ikke per nå er store samlede areal for næringsutvikling i Vaksdal kommune.



**Mangel på
kvalifisert
arbeidskraft**

Vaksdal har god tilgang på sysselsatte med bestått fagprøve, men det er en mindre andel av innbyggerne som har over 3 år høyere utdanning. Kommunen mangler kvalifisert personell innen helsevesenet og andre kommunale tjenester. Vaksdal er imidlertid tett på Bergen som et felles bo- og arbeidsmarked. Vaksdal har hatt en negativ trend når det kommer til folketallsutviklingen de siste årene. Lite tilførsel av nye personer og unge til kommunen, i tillegg til en økning i andelen eldre vil medføre økt press på næringslivet og gi økt behov for kvalifisert arbeidskraft.



**Redusert
tjenestetilbud**

Med fallende innbyggertall og manglende sentrumsutvikling, blir tilgjengelig tjenestetilbud redusert, f.eks. lokal tilgang på frisører, butikker, kaféer og serveringssteder. Dette er en barriere for å tiltrekke flere innbyggere til kommunen, og reduserer mulig verdiskaping i tjenestesektoren.

Beskrivelse av barrierer for nærings- og befolkningsvekst i Vaksdal (2/2)



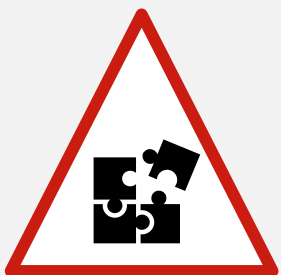
**Lite lokal kapital/
investeringsmidler**

Tilgang på investeringsmidler trekkes frem som en viktig barriere for etableringer i Vaksdal. Dette vil kunne være en barriere både for nyetableringer og for utvidelser av eksisterende virksomhet.



**Overnattingskapasitet
for besøkende**

Vaksdal har manglene overnattingskapasitet for besøkende. Dette er en barriere både for å tiltrekke seg turister til kommunen, men også for å kunne ta imot tilreisende arbeidere, f.eks. i forbindelse med utbyggingen av ny E6 Arna-Stanghelle.



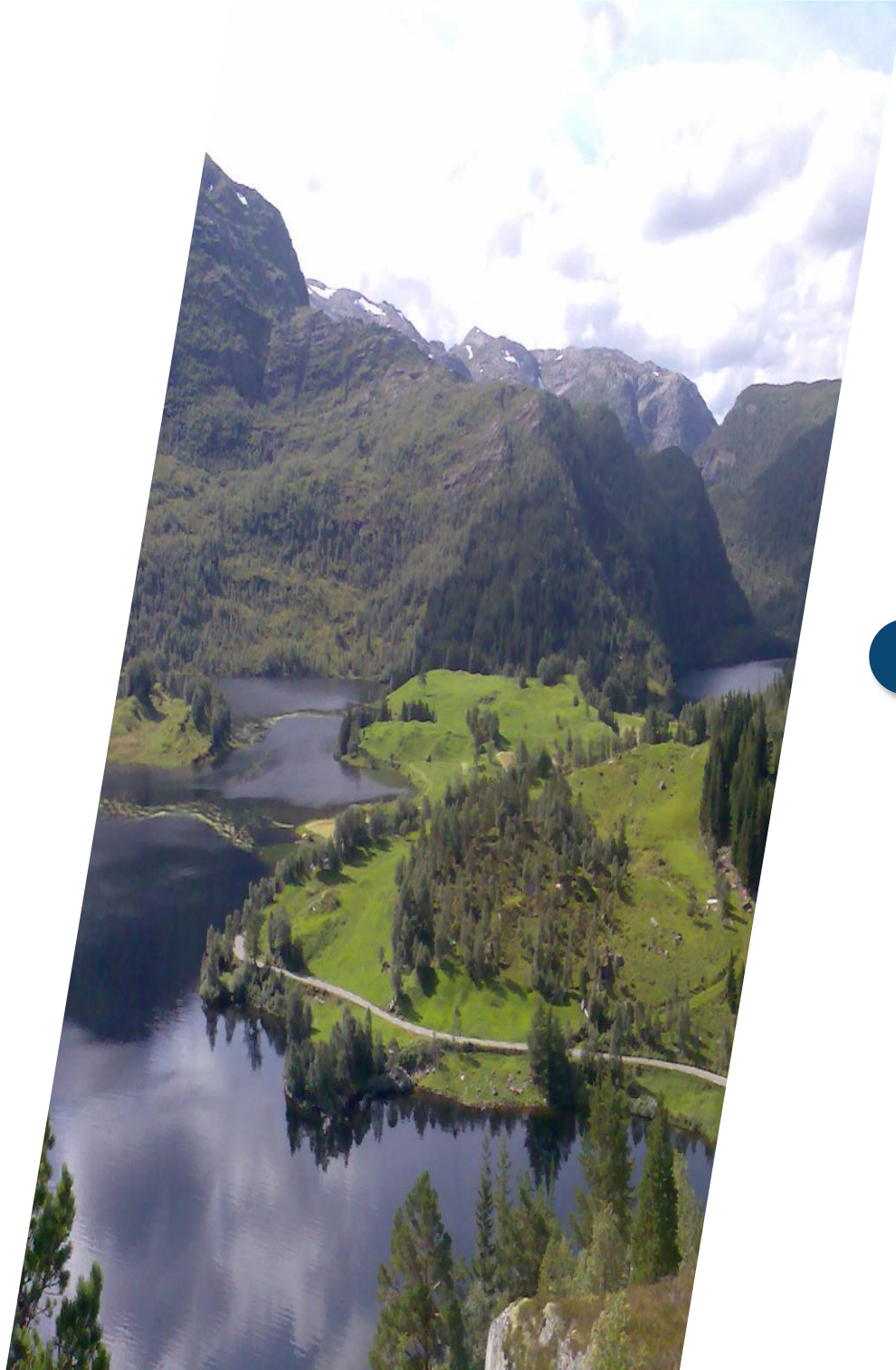
**Manglende
infrastruktur**

Avstander og veinettet medfører høye transportkostnader og reduserer dermed attraktiviteten for større næringsvirksomheter i indre strøk av kommunen. Vaksdal har mangel på areal som kan benyttes til boligbygging. Boliger som ble omsatt hadde i 2019 en lavere gjennomsnittlig verdi enn i nærliggende kommuner. Samme år hadde boliger i Vaksdal en prisvekst på 5 %, noe som tilsvarer veksten i Bergen. Det er tilgjengelige tomter i alle deler av kommunen.



Langvarig byggearbeid

Selv om store infrastruktur-investeringer gjennom ny Vossebane og E16 kan utgjøre et konkurransefortrinn for Vaksdal i årene fremover, representerer også anleggsvirksomheten en ulempe ved at det vil være langvarig byggearbeid i perioden frem mot 2035, til ulempe for transportt av varer, gjennomreisende og innbyggere. Byggearbeidet vil også kunne medføre flytting av enkelte boliger og bedrifter.



3

Rammevilkår for
næringsutvikling i
Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Drivere for
utvikling

Scenarier for
Vaksdal



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Viktige drivere for utvikling i Vaksdal

Folketalls- utvikling

Folketallet forventes å være relativt stabilt med svak nedgang frem mot 2035. Det er likevel mulighet for vekst i folketall, bl.a. pga. utbygging av Bergen-øst og utbygging av ny E16 og Vossebanen.

Demografi- utvikling

Aldring vil bli en større utfordring enn tidligere. Frem til 2035 vil antallet personer over 65 i Vaksdal øke med nesten 10 %. For å bufre for denne utviklingen, må Vaksdal tiltrekke seg flere yrkesaktive.

Bosettings- mønster

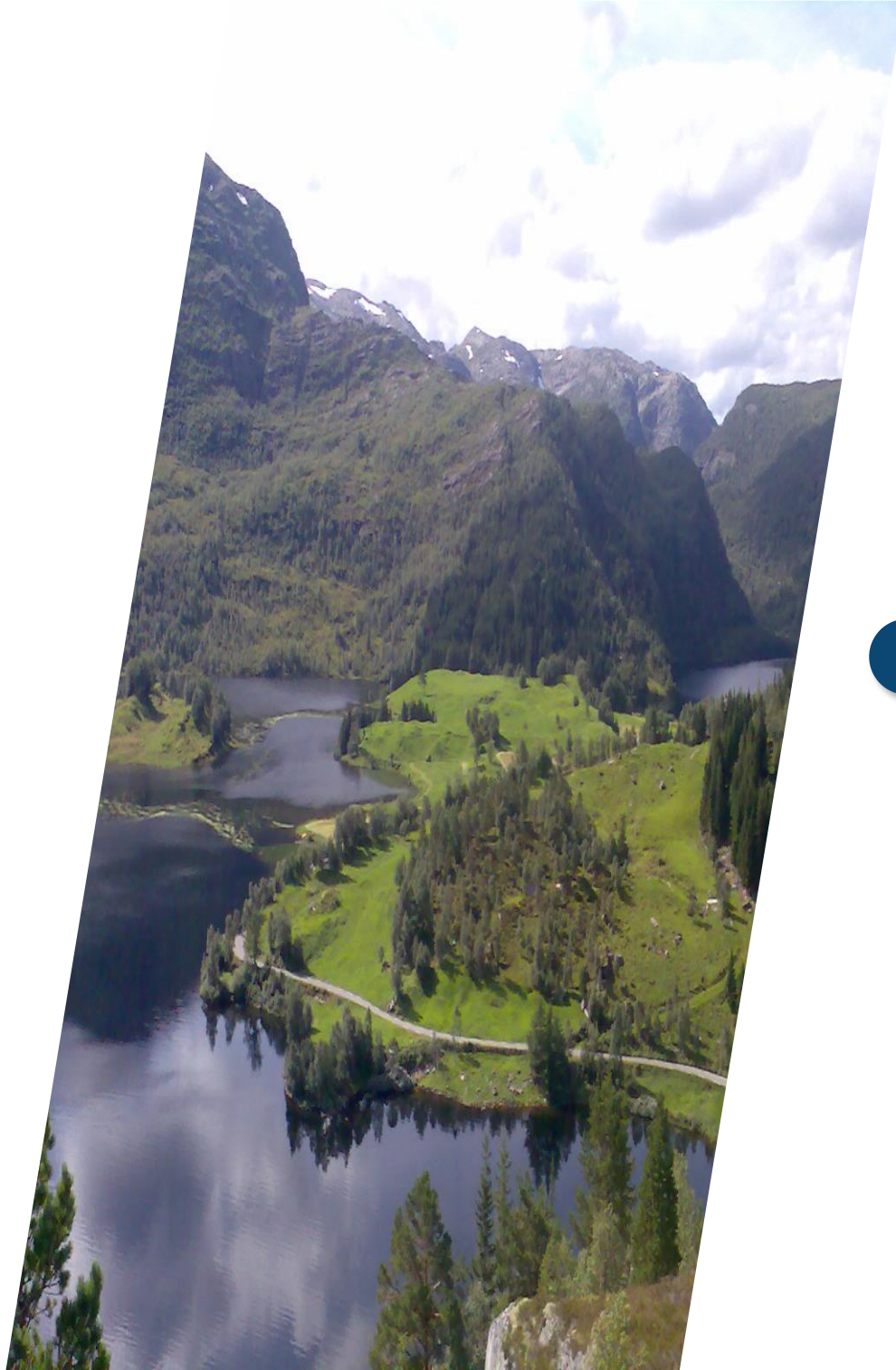
Distriktene har i større grad spredt bosetting med liten befolkning og store avstander. Vaksdal vil oppleve større vekst i sentrale strøk av kommunen, og det vil kunne være endring i boligønsker, fra alenebolig til leilighet, spesielt for de eldre innbyggerne. For å opprettholde et attraktivt tjenestenivå må det fokuseres på utvikling langs stasjonsbyene.

Teknologi- utvikling

Rask teknologiutvikling vil nytt mulighetsrom i eksisterende og nye næringer. Dette medfører også et endret kompetansebehov, og det vil være økt behov for arbeidstakere med teknologisk kompetanse.

Bærekraftige samfunn

Overgangen til lavutslippssamfunnet påvirker alle næringer, og det grønne skiftet gir muligheter for omstilling til fornybare løsninger og energikilder, og stiller krav til ny og endret kompetanse.



3

Rammevilkår for
næringsutvikling i
Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Drivere for utvikling

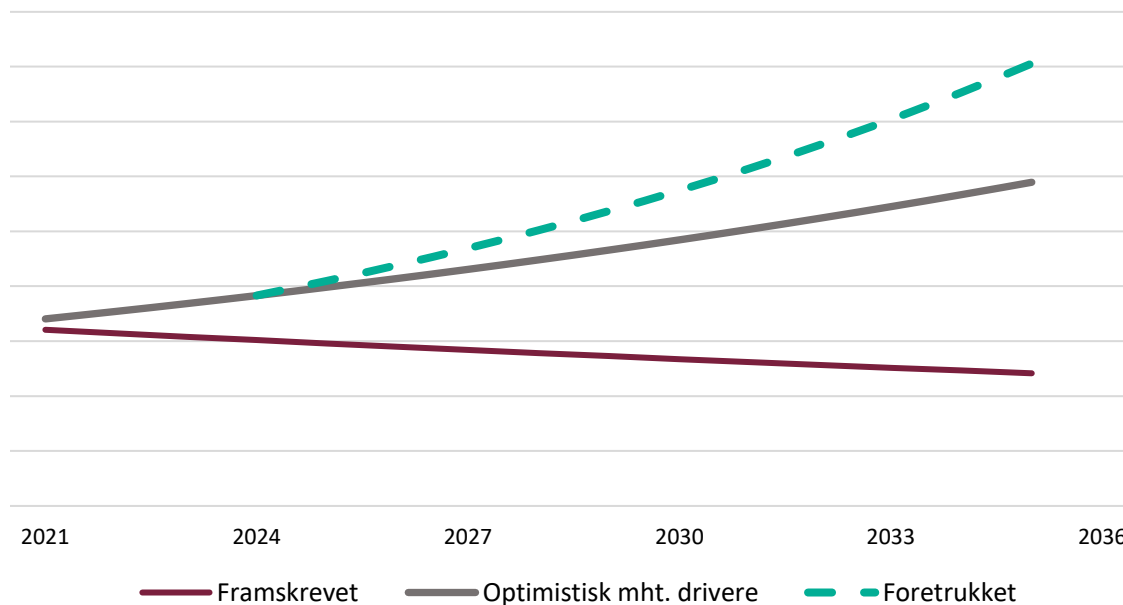
Scenarier for
Vaksdal



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Det er grunnlag for vekst i Vaksdal, men for å nå foretrukket scenario må tiltak iverksettes

Verdiskapingsutvikling i tre scenario



Om scenarioene

- Historiske tall viser en moderat nedgang i verdiskapningen i Vaksdal. Framskrivning av denne moderate nedgangen vises med rød linje.
- Det er flere viktige drivere for utvikling i Vaksdal som gir grunn til optimisme for vekst, inkl. nærhet til Bergen og bygging av ny E16 og Vossebanen. Dette scenarioet vises med grå linje.
- Med riktige strategiske satsninger vil en mer ambisiøs utvikling for Vaksdal også være mulig. Den grønne linjen viser et scenario man har realisert et merpotensiale ved å utnytte konkurransefortrinnene til å skape økt aktivitet i næringslivet.



Innhold

Consulting
Strategy & Transactions
Tax & Law
Assurance



1 Introduksjon

2 Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næringsanalyse

Ringvirknings-
analyse

Klimautslipp

3 Rammevilkår for næringsutvikling i Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurrans-
fortrinn

Barrierer

Driveere for utvikling

Scenarier for
Vaksdal

4 Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart

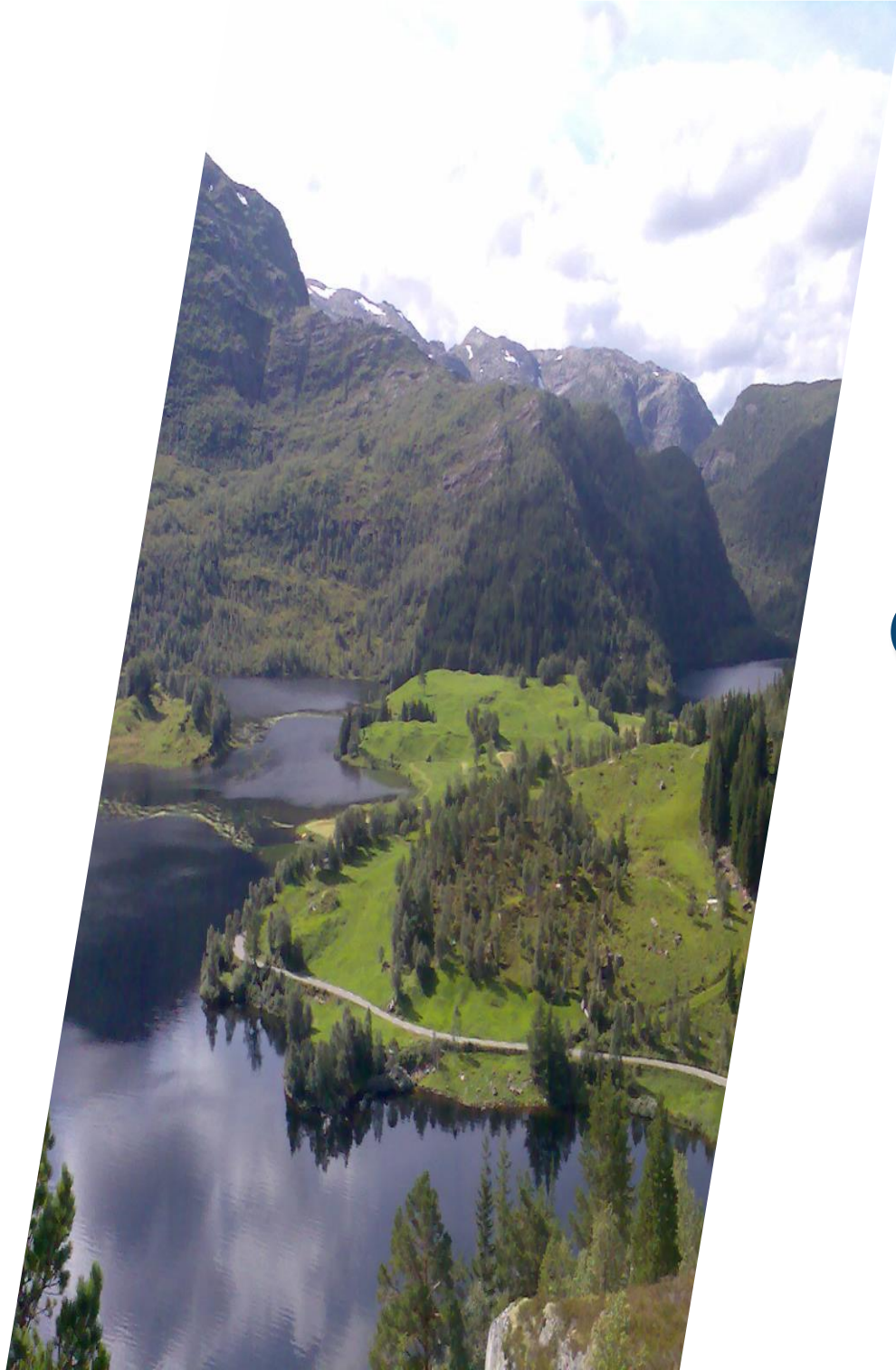
5 Veien videre

Roller og ansvar i
næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



4

Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

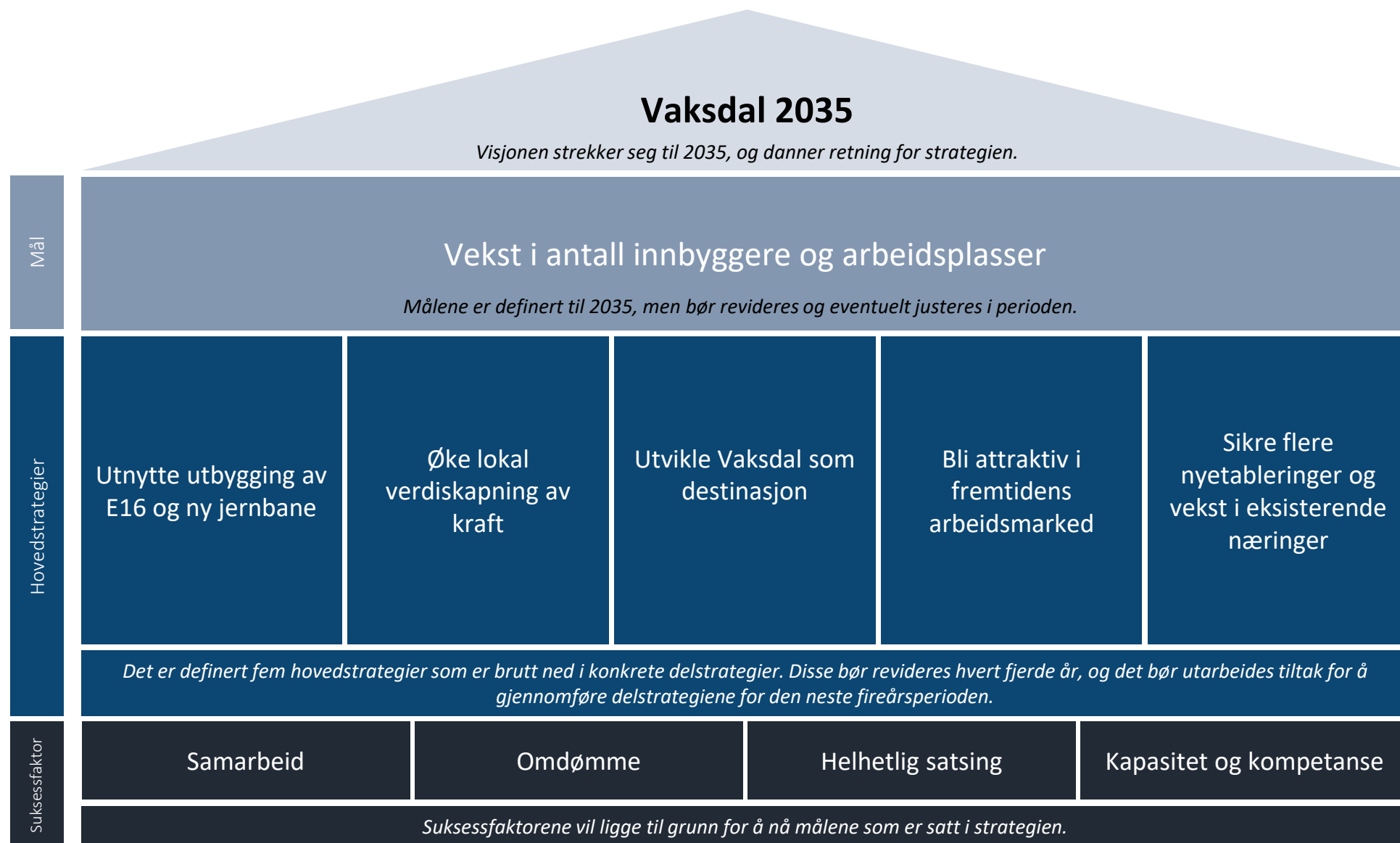
Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Næringshuset for Vaksdal



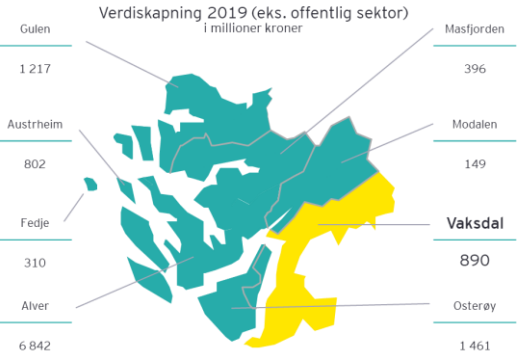
Visjonen «Vaksdal 2035» gir retning og optimisme



Vaksdal nå

Fraflytterkommune
Lave fødselstall
Ingen klare strategier for næringslivet i kommunen
Arna-Voss fra 2005-2019: 23 drepte og 48 hardt skadet
Tradisjonell industribygd

Vaksdal er den fjerde største kommunen i regionen målt etter verdiskapning



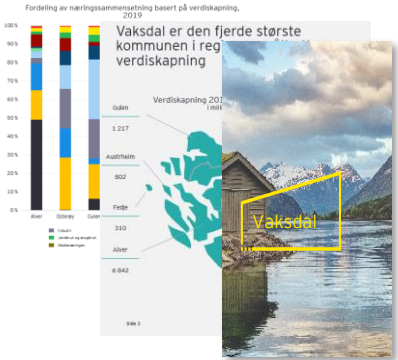
Konsept og scenario

E16 og Vossebanen: Økt sikkerhet for reisende og reduserer reisetid og øker pendling til/fra steder som Stanghelle, Vaksdal og Dale
Arna-Stanghelle: tog ca. 14 min, bil 22 min. Arna-Voss: tog ca. 32 min, bil ca. 1 t
“Å ta toget til Stanghelle blir som å ta bybanen til Paradis”



Strategisk næringsplan

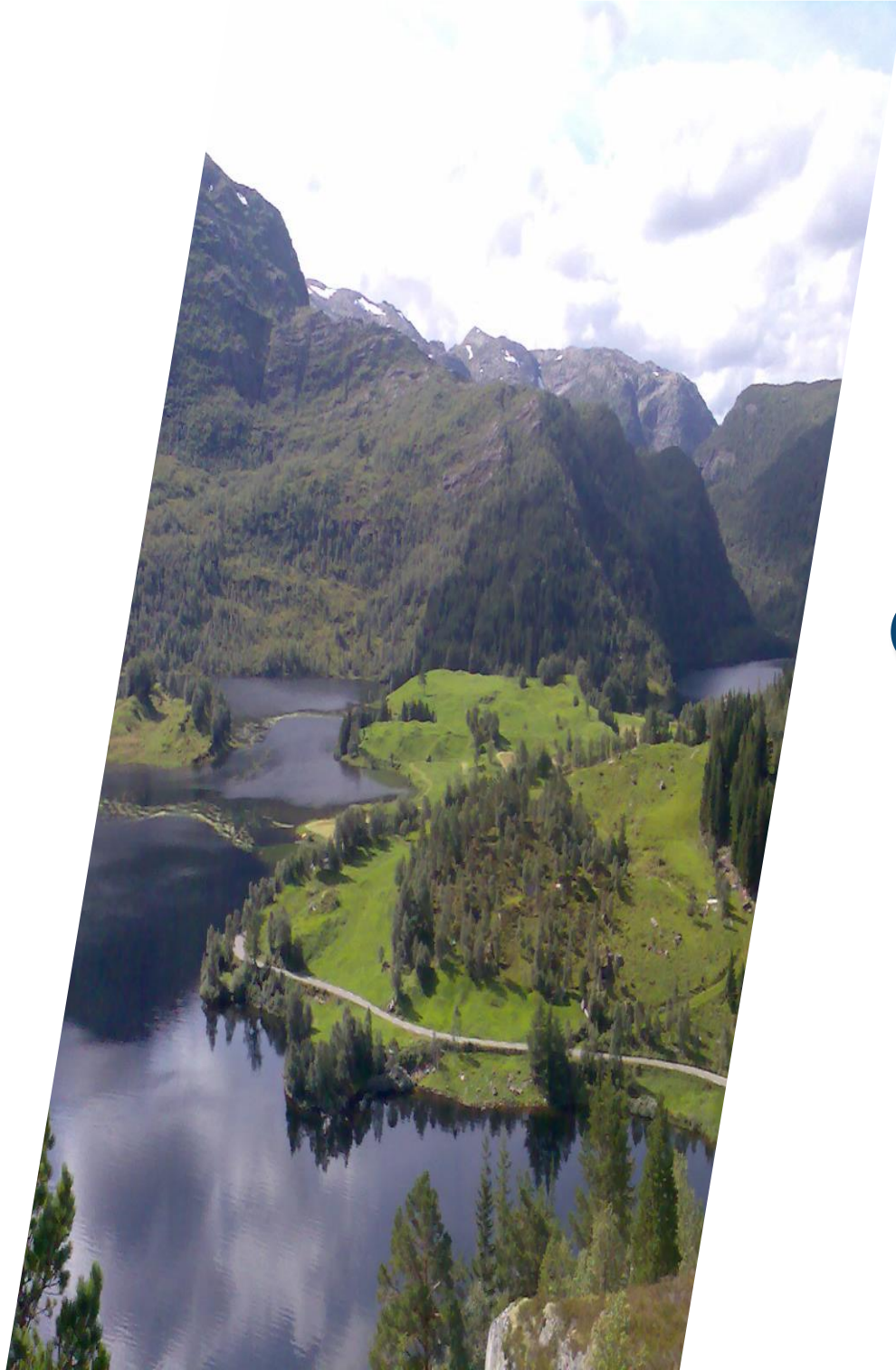
Strategisk næringsplan med klare mål, delmål og ansvarsfordeling for å oppnå ambisjonene til Vaksdal
Planen og konseptet Vaksdal 2.0 skaper optimisme for befolkningsvekst og næringsutvikling i Vaksdal



Vaksdal 2035

Tilflytterkommune med innovativt næringsliv
Kommunen har både til-pendlere til det velutviklede næringslivet og fra-pendlere
Befolkningsveksten i kommunen er positiv
Sentrumsutvikling på Stanghelle, Vaksdal og Dale





4

Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Målet for «Vaksdal 2035» er økt vekst



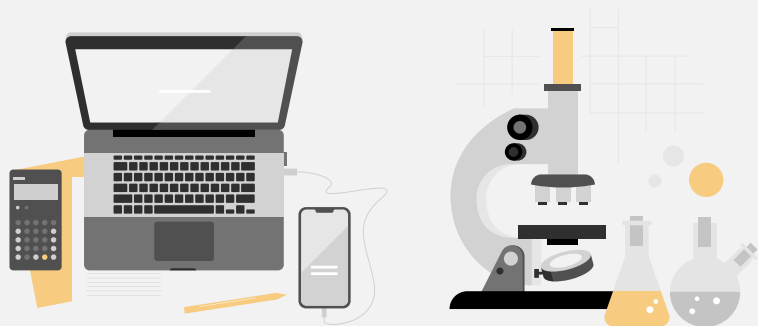
Hovedmål: Vekst i antall innbyggere og arbeidsplasser

6000 innbyggere

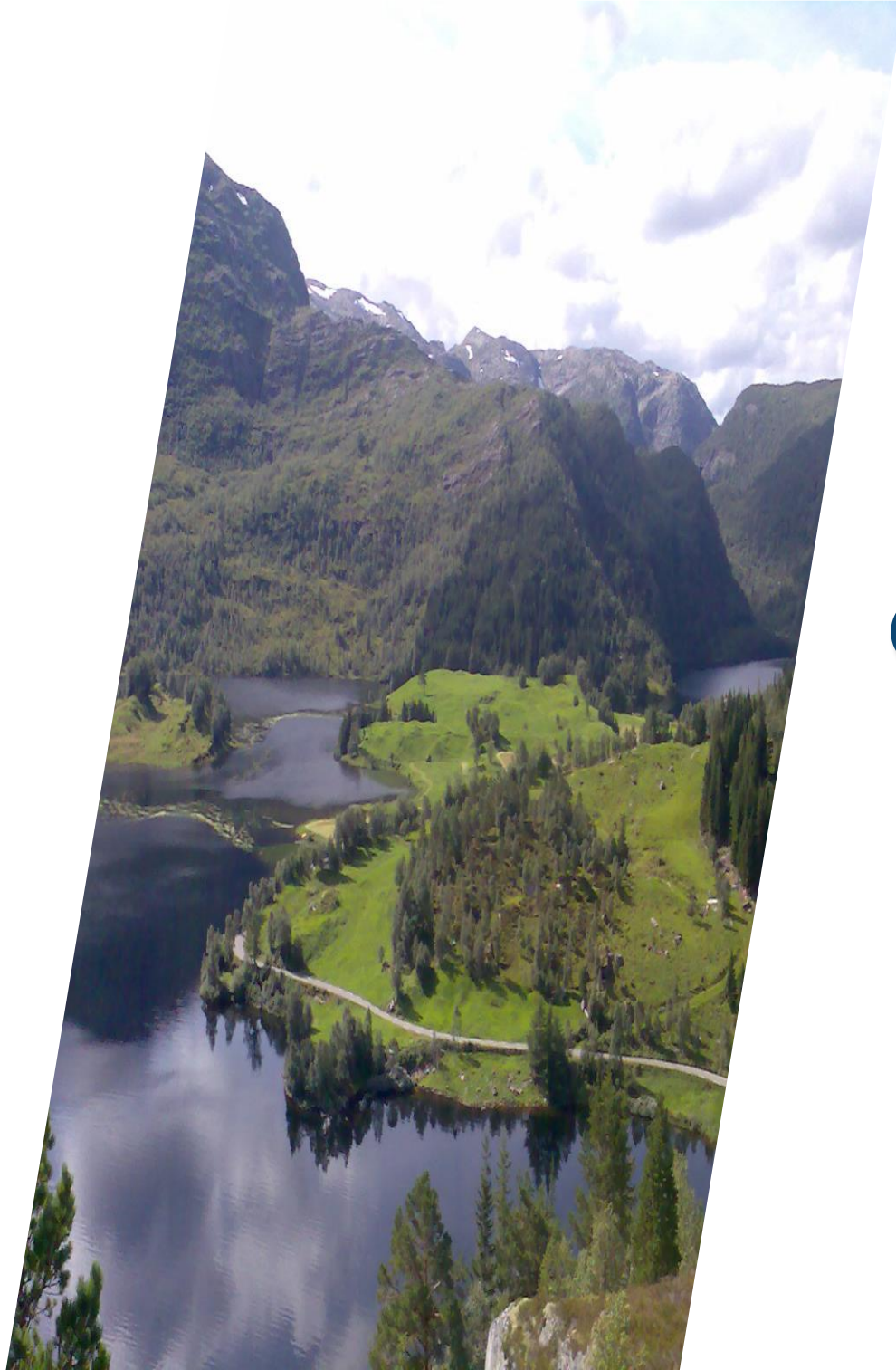


Befolkningsvekst på 50 % fra 4000 til 6000 innbyggere

600 nye arbeidsplasser



Må skape minst 600 nye jobber for å opprettholde dagens arbeidsdekningsgrad på rundt 70 %



4

Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Det er identifisert fem strategiske fokusområder for å nå målene for Vaksdal 2035



For å skape vekst i Vaksdal må vi:



Utnytte byggeperioden for E16 og Vossebanen-prosjektet og rigge kommunen for tiden etter



Øke lokal verdiskapning av kraft



Utvikle Vaksdal som destinasjon



Bli attraktiv i fremtidens arbeidsmarked



Sikre flere nyetableringer og vekst i eksisterende næringer

Næringsplanen skal ta hele Vaksdal i bruk

De fem strategiske fokusområdene gir muligheter for vekst i næringslivet i Vaksdal, og næringsplanen skal legge til rette for å ta hele kommunen i bruk. Noen av konkurransefortrinnene er stedfestet og gir derfor føringer for hvor etableringer kan skje, mens andre er gjeldende for hele kommunen.



Utnytte byggeperioden for E16 og Vossebanen-prosjektet og rigge kommunen for tiden etter



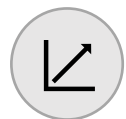
Øke lokal verdiskapning av kraft



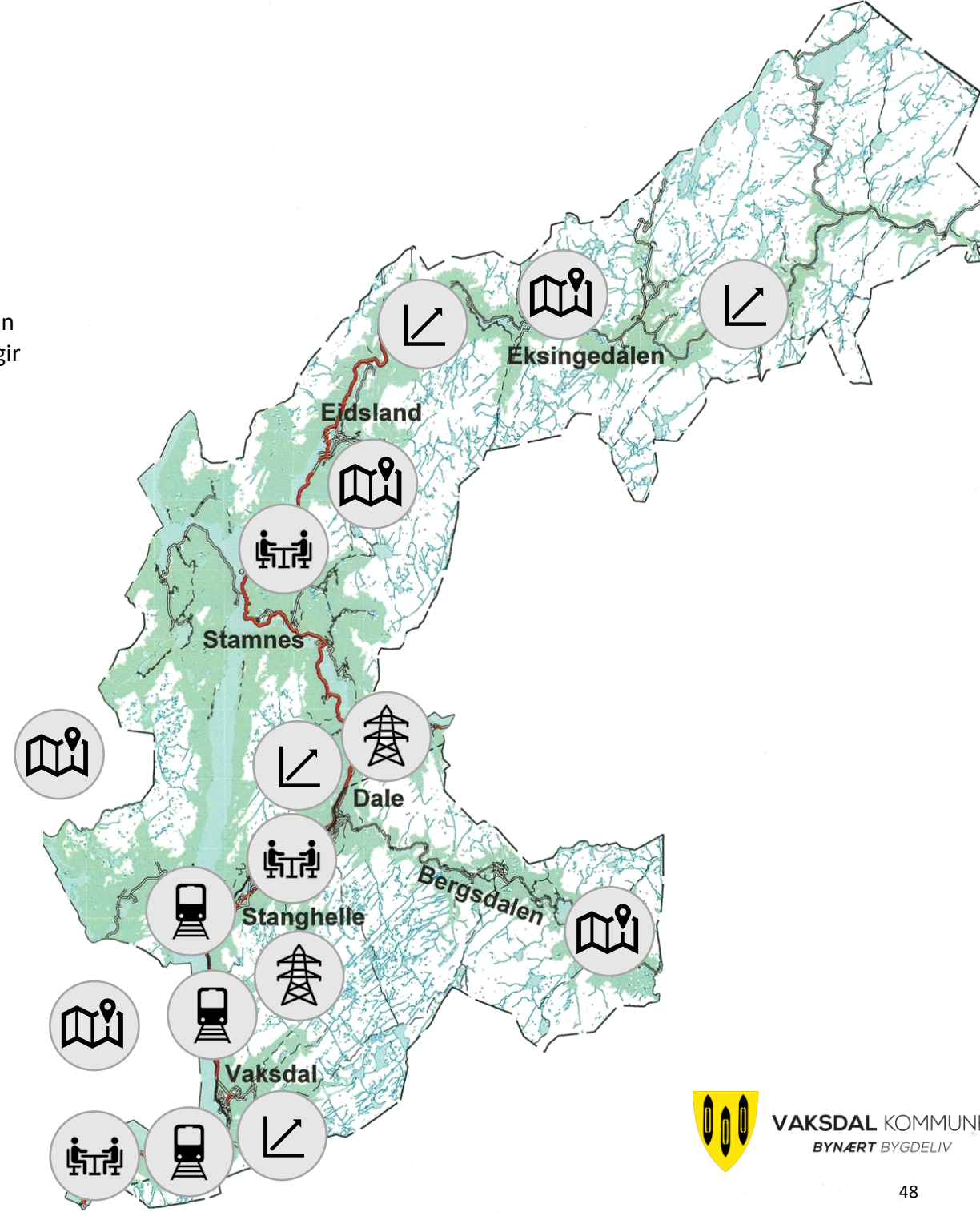
Utvikle Vaksdal som destinasjon



Bli attraktiv i fremtidens arbeidsmarked



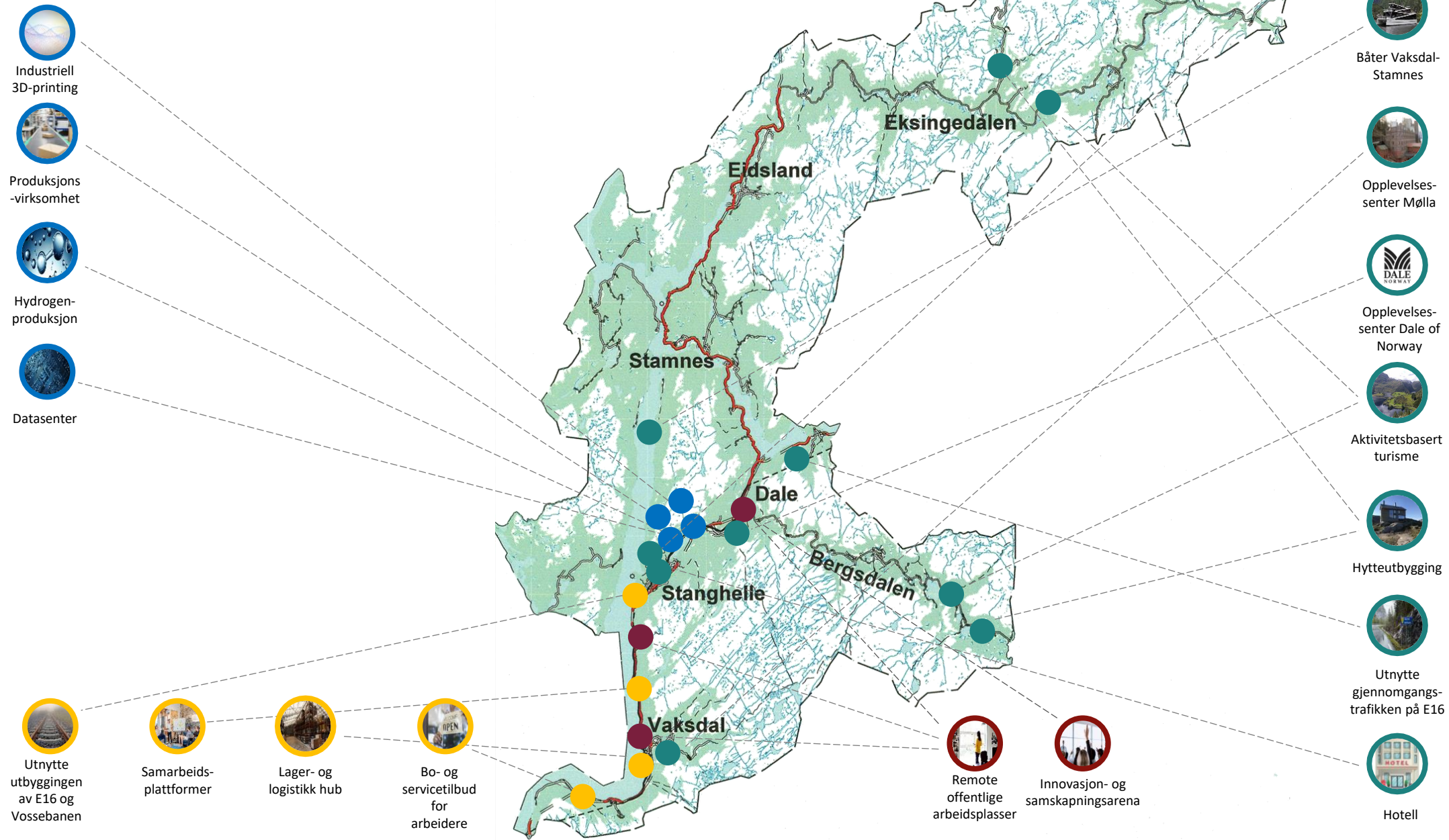
Sikre flere nyetableringer og vekst i eksisterende næringer

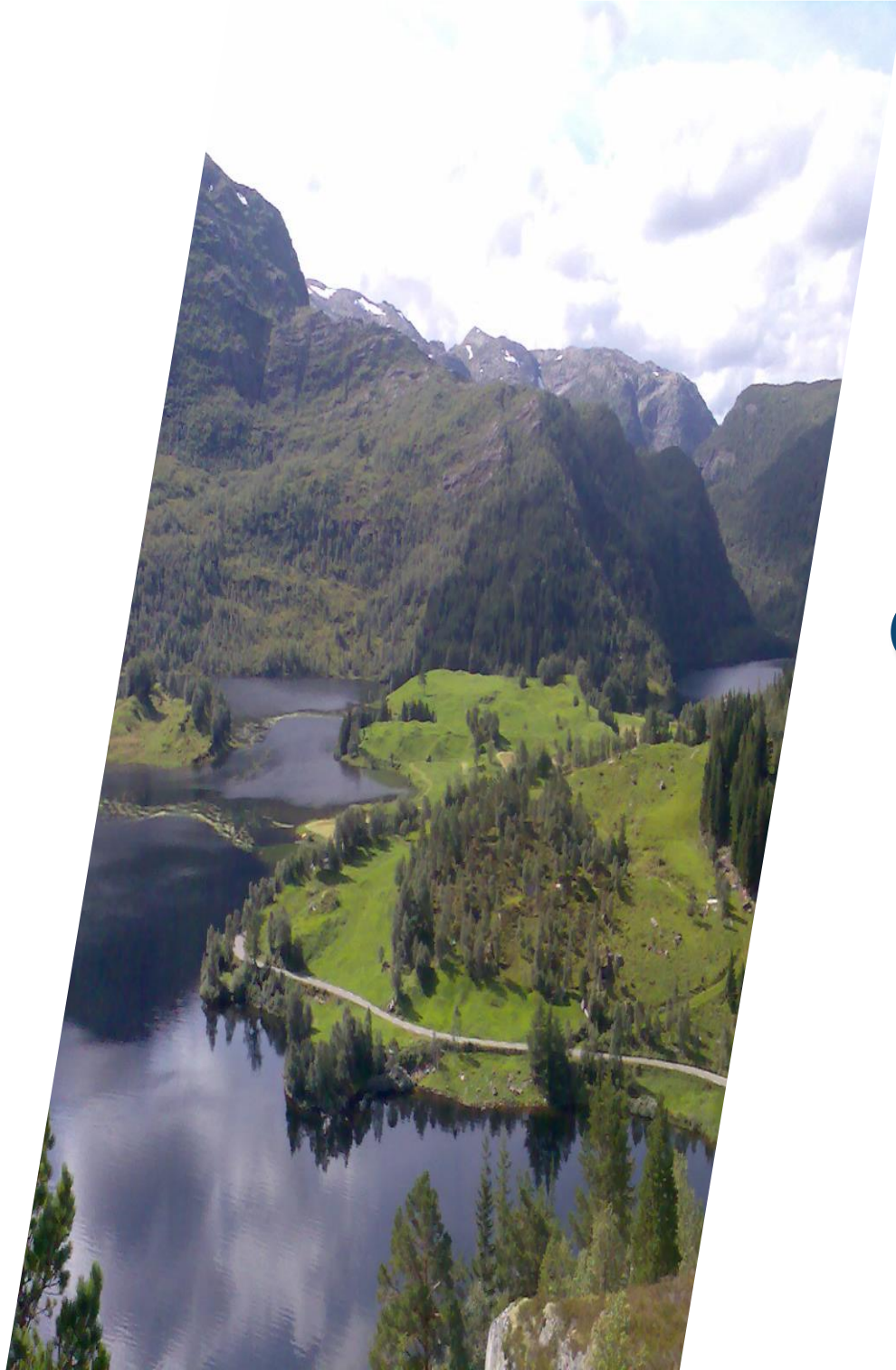


Gjennom intervjuer og innspillsmøter er det foreløpig identifisert følgende muligheter for Vaksdal innen satsingsområdene



De foreløpige identifiserte mulighetene er fordelt i hele Vaksdal





4

Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Strategiområde 1: Utnytte byggeperioden for E16 og Vossebanen-prosjektet og rigge kommunen for tiden etter

Prosjektet E16 og Vossebanen Arna-Stanghelle vil gi ny, raskere og tryggere vei og jernbane mellom Bergen og Vaksdal. Selve byggeperioden vil gi økt aktivitet i kommunen, og det er viktig at kommunen rigger seg i forkant for å sikre seg mest mulig av verdiskapningen, i tillegg til å maksimere effektene som kommer etter ferdigstillelse av prosjektet. E16 og Vossebanen utgjør en unik mulighet for vekst i både sysselsatte og tilflyttere til Vaksdal.



Byggeperiode: 2024-2033/2034



Redusert reisetid fra 30 min til 20 min



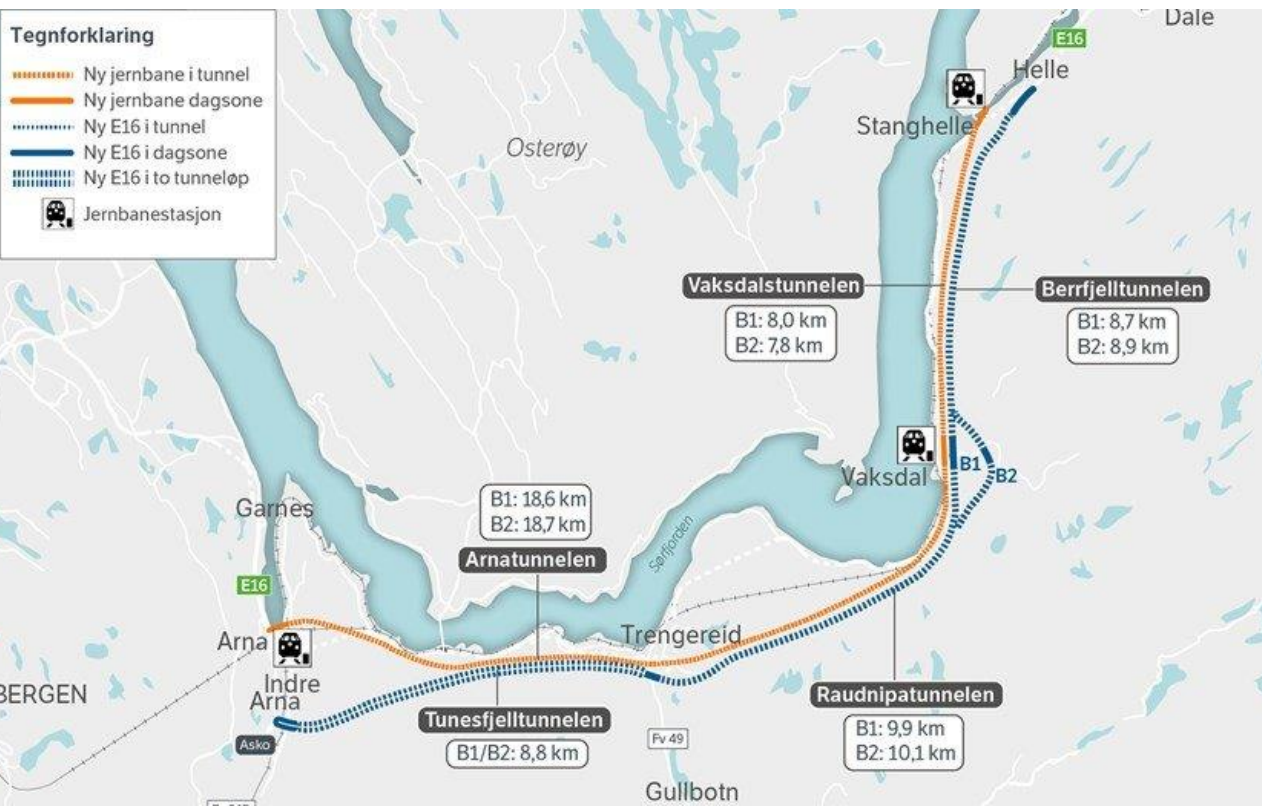
Byggekostnad: 26,4 mrd. NOK



Redusert reisetid fra 30 min til 15 min

Tegnforklaring

- Ny jernbane i tunnel
- Ny jernbane dagsone
- Ny E16 i tunnel
- Ny E16 i dagsone
- Ny E16 i to tunneløp
- Jernbanestasjon



Mål 2035

+250

nye arbeidsplasser

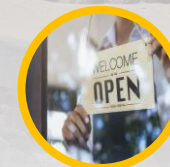
De nye forretningsmulighetene kan skape 250 nye arbeidsplasser



Utnytte utbyggingen av E16 Vossebanen



Samarbeidsplattformer



Bo- og servicetilbud for arbeidere



Lager- og logistikk hub



1. Delstrategier for å utnytte byggeperioden for E16 og Vossebanen-prosjektet og rigge kommunen for tiden etter

1.1: Utnytte E16 og Vossebanen-prosjektet til å sikre økt lokal verdiskapning

- Utvikle kompetansehevingstiltak for sikre at lokalt næringsliv er rustet til å levere tjenester i gjennomføring av infrastrukturprosjekter
- Etablere samarbeidsløsninger for små og mellomstore bedrifter for samarbeid og partnerskap i større leveranser
- Utnytte vekst i byggeperioden til å utvikle et helhetlig tjenestetilbud

1.2: Tilrettelegge for vekst og sentrumsutvikling langs banen

- Utvikle helhetlige sentrumsplaner for Vaksdal, Stanghelle og Dale for å skape attraktive bo- og servicetilbud
- Utvikle en arealplan som tilrettelegger for økt servicetilbud/næringsetablering i sentrum, variert boligareal og gode fellesareal og samskappingsarenaer
- Følge opp anbefalingene i «Bergensbaneregionen 2040»

1.3: Redusere midlertidige negative effekter under utbygging

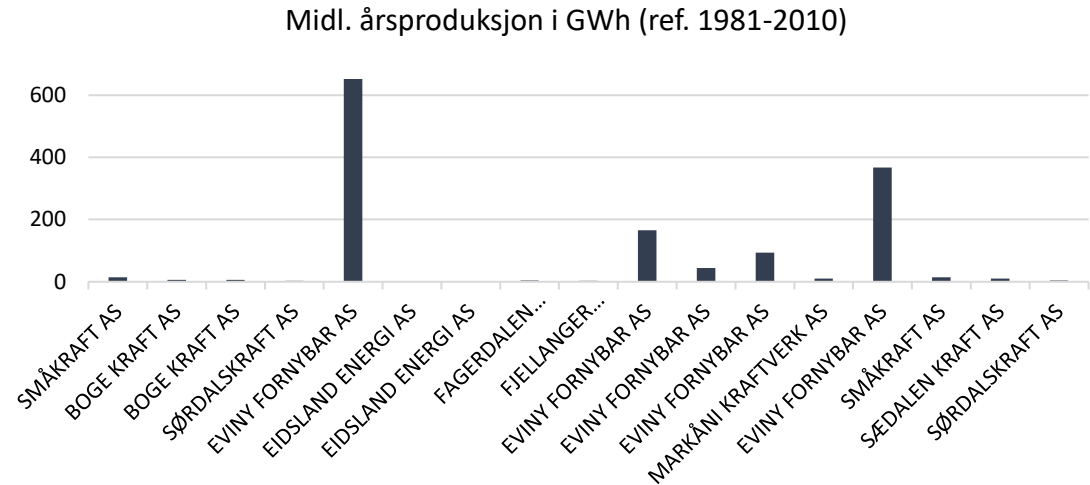
- Tydeliggjøre potensiale og muligheter i Vaksdal etter ferdigstilling av E16 og Vossebanen-prosjektet
- Holde løpende dialog med næringsaktører under utbygging for å kunne imøtekomme eventuelle utfordringer



Å utnytte byggeperioden i E16 og Vossebanen-prosjektet gir Vaksdal en unik mulighet for vekst i næringslivet med tilhørende nye arbeidsplasser

Strategiområde 2: Øke lokal verdiskapning av kraft

Tilgang til kraft i bergensregionen er et konkurransefortrinn og en nøkkelfaktor inn i det grønne skiftet. Det produseres rundt 1400 GWh energi fra vannkraft i Vaksdal kommune, og det forbrukes 67 GWh (2019), hvor tjenesteyting og husholdninger står for 95 % av forbruket. Dette gjør Vaksdal til en stor nettoeksportør av vannkraft. I tillegg er det mulighet for stort effektuttak på Dale.



Tilgang på vannkraft er et stor fortrinn i etableringen av nye forretningsmuligheter. På Dale er det mulig med et høyt effektuttak. I arbeidet med næringsplanen har det blitt identifisert en rekke forretningsmuligheter ved å utnytte kraften til lokalt næringsliv.

Det er identifisert mulighetene for etablering av datasenter, hydrogenproduksjon, industriell 3D-printing og annen industrivirksomhet. Bl.a. er det sterke kompetansemiljøer innen systemindustri i Vestland. I tillegg ligger det et potensiale for arbeidsplasser i kraftkrevende forretningsmuligheter som ennå ikke er identifisert.



Mål 2035

+140

nye arbeidsplasser

De nye forretningsmulighetene kan skape 140 nye arbeidsplasser



Datasenter



3D-printing



Hydrogenproduksjon



Industrivirksomheter



Å utnytte kraften lokalt er strategisk viktig for at Vaksdal kan realisere de kraftkrevende mulighetene, i tillegg til å støtte andre satsinger.



2. Delstrategier for å øke lokal verdiskaping av kraft

2.1: Investere overskudd fra kraft i næringsfond til bruk i Vaksdal

- Etablere næringsfond som omfordeler inntekter fra kraftproduksjon til annen aktivitet som bidrar til næringsutvikling
- Etablere tydelige retningslinjer for bruk av næringsfondet og dets formål

2.2: Bruke kraften til å realisere forretningsmuligheter med høy lokal verdiskaping

- Prioritere kraftintensive forretningsmuligheter som gir høy verdiskaping og/eller arbeidsplasser
- Synliggjøre for potensielle etableringer hvilke muligheter krafttilgangen gir

2.3: Etablere samarbeid for hvordan utnytte kraften lokalt

- Etablere dialog med næringsaktører for å utforske muligheter for lokal utnyttelse av kraft

2.4: Etablere samarbeid med andre kraftkommuner

- Etablere samarbeid, allianser og partnerskap med kraftkommuner
- Videreutvikle samarbeid med andre kraftkommuner om et mulighetsstudie for etableringer innen kraftintensive etableringer, herunder systemindustri

Strategiområde 3: Utvikle Vaksdal som destinasjon

En tydelig destinasjonsutvikling skaper identitet, som vil danne grunnlaget for markedsføring av Vaksdal. Reiselivet består av fem hovednæringer som Vaksdal må tenke helhetlige løsninger rundt for å bli en vellykket destinasjon, hvor næringen bidrar positivt til verdi- og jobbskaping.



Transport

Transportsektoren står for den største andelen av verdiskapning i reiselivsnæringen. I Vaksdal er det flere mulighet knyttet til transport, både til sjøs, med bil/buss og med jernbane.



Aktiviteter og kultur

Aktiviteter og kultur er definert som de bedriftene som leverer tjenester innen historie, kunst og scene, livsstil og levemåte. Vaksdal har bl.a. muligheter innen aktivitetsbasert turisme i naturområder, som f.eks. tilrettelegging for padling, fotturer og lignende aktiviteter.



Formidling

Formidlingsbransjen som er den minste av de fem delnæringene, men hvor Vaksdal har flere muligheter knyttet bl.a. til besøkssenter for Møllern og Dale of Norway.



Overnatting

Overnattingsbedriftene inkluderer frittstående hotell, hotellkjeder, campingbedrifter, fjellstuer, hytte og leilighetsutleie. Vaksdal har i dag få overnattingsmuligheter.



Servering

Serveringsnæringen står for største andel av sysselsettingen i reiselivsnæringen. For Vestland arbeider omtrent 37 % av de sysselsatte i næringen innenfor servering. Vaksdal har også gode muligheter for vekst i serveringsnæringen, spesielt knyttet til de andre satsingene.

For at Vaksdal skal skape merverdi innen reiseliv, må det etableres helhetlige løsninger for å sikre lønnsomhet, ved å tiltrekke seg de rette turistene som blir lengre og bruker mer penger. Vi lykkes med å synliggjøre vår attraktivitet gjennom god markedsføring av Vaksdal som en bærekraftig destinasjon.

Mål 2035

+80

nye arbeidsplasser

De nye forretningsmulighetene kan skape 80 nye arbeidsplasser



Hotell



Aktivitetsbasert turisme



Opplevelsessenter DON



Hytteutbygging



Fjordcruise



Båter Vaksdal – Stamnes



Opplevelsessenter Mølla



Utnytte gjennomgangs- trafikken



Ved å utvikle Vaksdal som destinasjon vil kommunen ha flere bein å stå på, samtidig som næringen vil skape ringvirkninger i lokalsamfunnet.

3. Delstrategier for utvikle Vaksdal som destinasjon

3.1: Videreutvikle Vaksdal som destinasjon og bygge sterkere identitet

- Identifisere fortrinn og attraksjoner som gjør Vaksdal et attraktivt sted å bo og besøke
- Bruke konkurransefortrinnene til å rendyrke Vaksdals identitet gjennom arkitektur, industri, næring og kultur
- Utarbeide kommunikasjonsstrategi for Destinasjon Vaksdal, og sikre fysisk og digital markedsføring

3.2: Skape helhetlige reiselivsprodukter

- Utvikle samarbeid utad med nærliggende kommuner for å utarbeide et komplett tilbud for dagsturisme
- Utvikle samarbeid mellom kommunen og næringsliv for å sikre helhetlige reiselivsprodukter
- Vurdere behov for videreutvikling av infrastruktur for reiseliv, herunder trafikk- og kollektivløsninger på land og i sjø

3.3: Utvikle Bergsdalen og Eksingedalen som fritidsdestinasjoner

- Utvikle lokale samarbeid for identifiserte satsingsområder (hytteturisme, aktivitetsbasert turisme, opplevelsessenter)
- Følge opp mulighetsstudiet Bergsdalen og vurdere et tilsvarende studie for Eksingedalen
- Støtte opp under lokale initiativer som fremmer Vaksdal som fritidsdestinasjon

3.4: Utnytte gjennomgangstrafikken mellom Bergen og Voss i større grad enn i dag

- Skape «grunner til å stoppe» som markedsføres digitalt og fysisk (skilting)

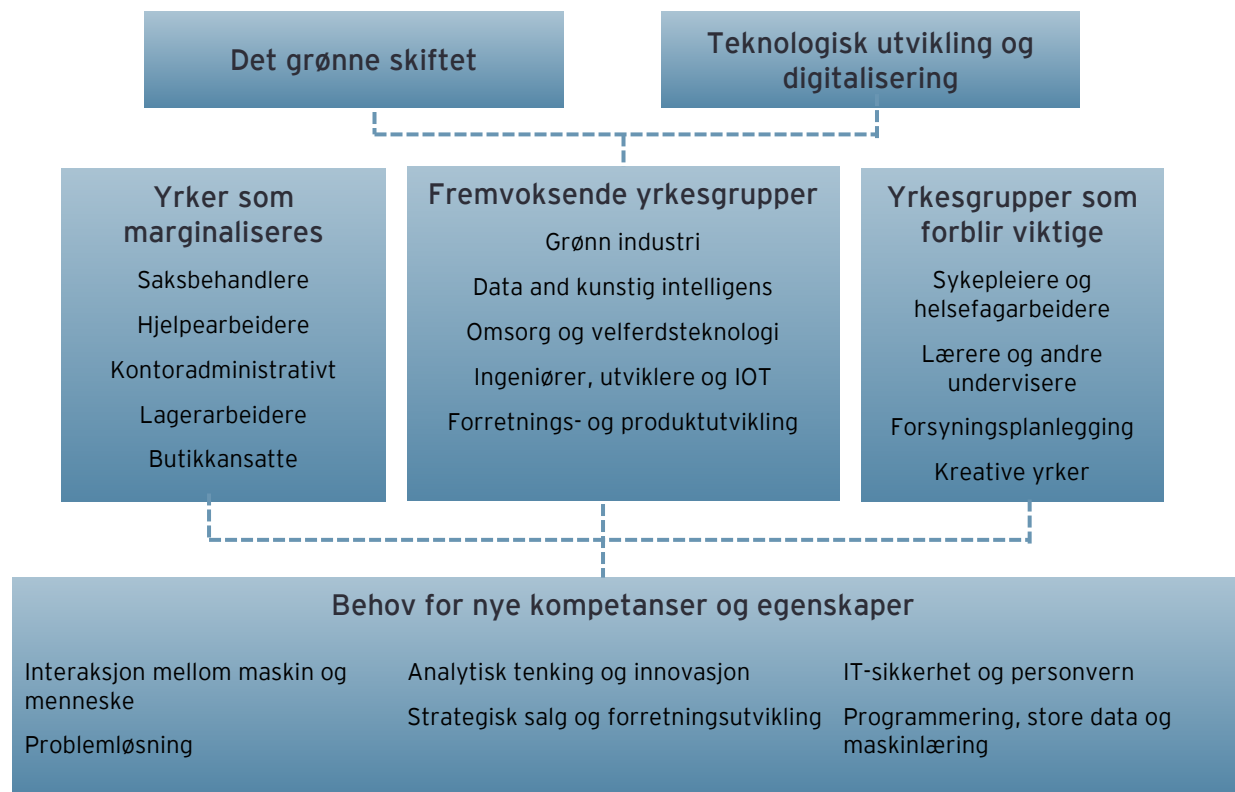


VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Strategiområde 4: Bli attraktiv i fremtidens arbeidsmarked

Rask teknologisk utvikling og digitalisering kombinert med fremvoksende næringer innen det grønne skiftet medfører endringer i fremtidens arbeidsmarked. Lavutslippsløsninger vil bli mer og mer etterspurt, og det er økende krav om grønn produksjon for de fleste bedrifter. Dette medfører både krav til infrastruktur og energiløsninger-og til kompetansen til arbeidsstokken.

For at Vaksdal skal være attraktiv i fremtidens arbeidsmarked må man begynne å planlegge for et kompetanseløft og at de fremvoksende næringene velger å etablere seg i Vaksdal. Videre må nåværende arbeidstakere utvikle kompetanse mot en mer digital fremtid, og omstilles mot de nye grønne industriene.



Mål 2035
+50
nye arbeidsplasser

Identifiserte muligheter

- Remote offentlige arbeidsplasser
- Innovasjon- og samskapningsarenaer

Andre muligheter

- Teknologibedrifter
- Energisystemer og verdikjeder for hydrogen
- IoT, skytjenester og applikasjoner
- RPA og automatisering



4. Delstrategier for å bli attraktiv i fremtidens arbeidsmarked

4.1: Støtte bedrifter som har behov for kompetanseheving for å satse i de nye næringene

- Kartlegge næringslivets kompetansebehov, og koble næringslivet til klynger og nettverk for å sikre at næringslivet er oppdatert og rustet for endringer
- Skape møteplasser for å kompetanseheving og erfaringsdeling

4.2: Tiltrekke etableringer innen grønne og fremvoksende næringer

- Utarbeide strategi for å markedsføre at i Vaksdal ligger alt til rette for grønne etableringer og aktører som ønsker lavutslippsetableringer
- Gjennomføre et mulighetsstudie for hvordan Vaksdal kan bygge videre på sterke kompetansemiljøer i kommunen
- Etablere innovasjon- og samskappingsarenaer for å samle enkeltarbeidsplasser og skape vekst i fremvoksende næringer

Vaksdal kan tilby fremtidens bedrifter nullutslippsløsninger fra krafttilgang til transport, kort vei fra Bergen



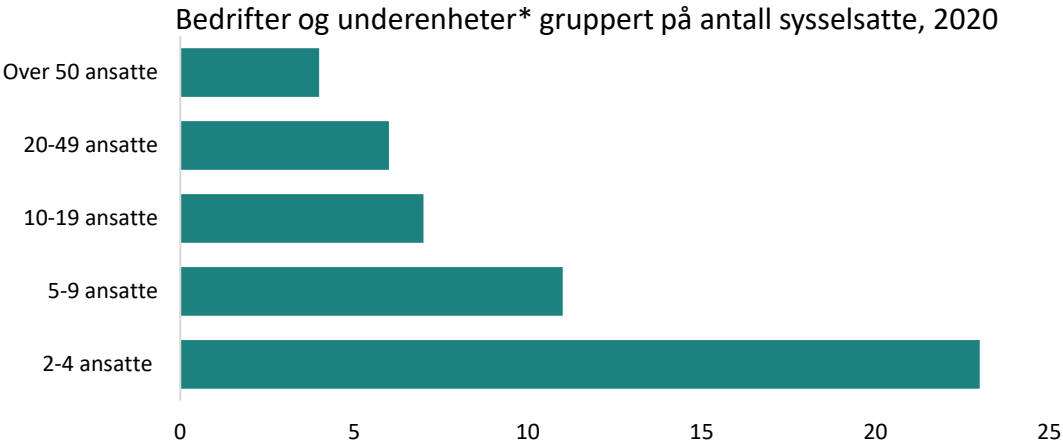
VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Strategiområde 5: Sikre nyetableringer og vekst i eksisterende næringer

De 600 nye arbeidsplassene vil skapes ved vekst i eksisterende virksomheter, og ved etablering av nye. Oppfyllelse av de fire foregående strategiområdene vil også omfatte nyetableringer og vekst. Målsettingen for strategiområdet teller ikke med denne økningen.

Vekst i eksisterende selskaper

Selskapene i Vaksdal har stor variasjon i antall ansatte, men hele 2/3 av selskapene med under ti ansatte.



Nyetableringer

	2019	2020
+	20	14
-	15	15

Vaksdal hadde 20 nyetableringer av selskaper 2019 og 14 i 2020. Samtidig ble det slettet 30 selskaper i den samme tidsperioden. Dette er ikke medregnet enkeltmannsforetak. Medregnet enkeltmannsforetak er det Vaksdal i netto negativ vekst med nesten 100 foretak i 2019 og 2020.

Det bør satses på sikre flere nyetableringer, og hindre avvikling av eksisterende foretak.

Mål 2035

+80

nye arbeidsplasser

Det må skapes 80 nye arbeidsplasser



Vekst i eksisterende selskaper



Nyetableringer



5. Delstrategier for å sikre nyetableringer og vekst i eksisterende næringer

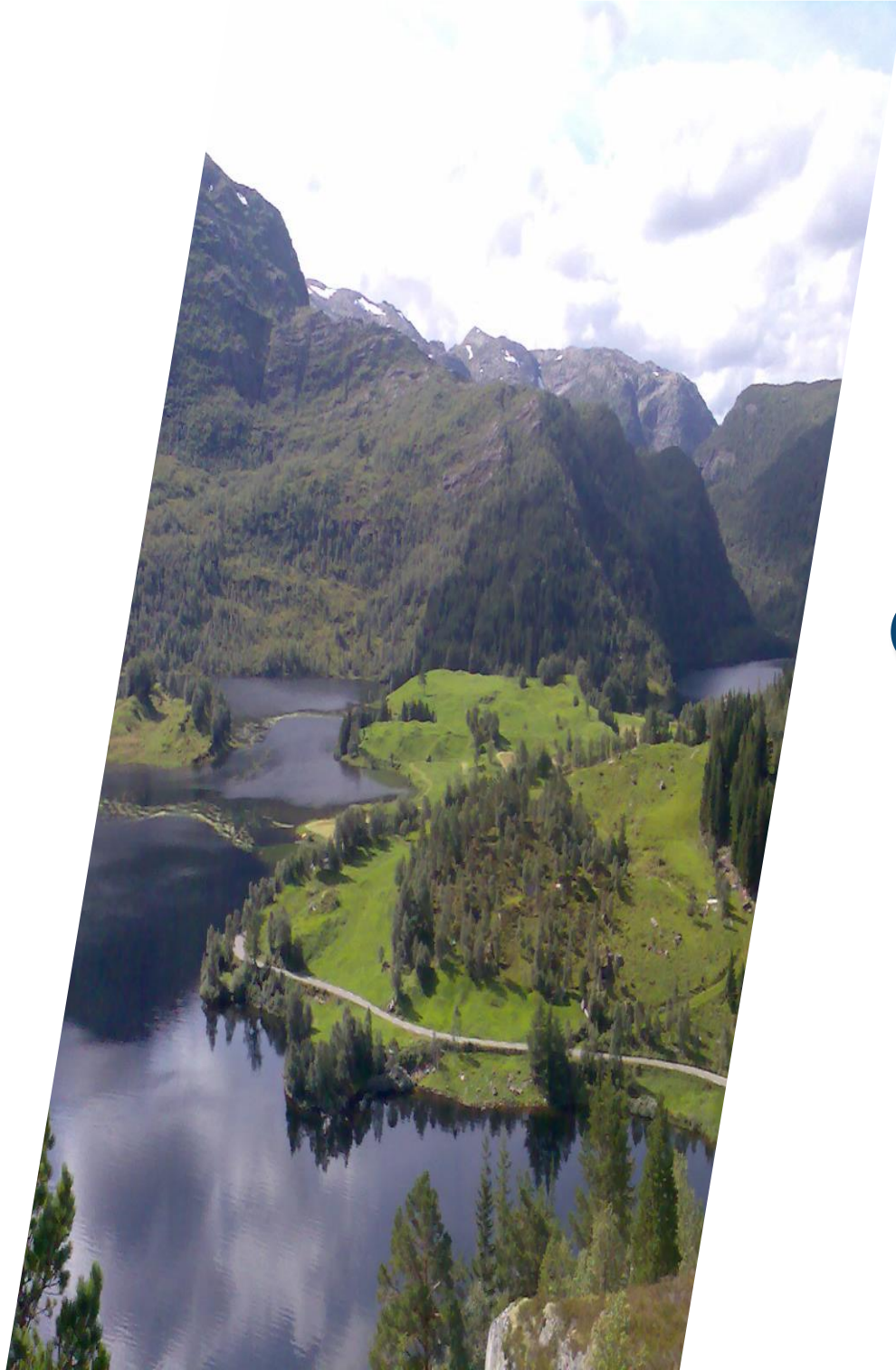
5.1: Sikre gode rammevilkår for nyetablering og vekst

- Sikre gode og forutsigbare rammevilkår for næringslivet gjennom løpende dialog
- Innrette næringsfondet til både nyetableringer og vekst i eksisterende næringer
- Skape møteplasser for grunderne for å inspirere og tilrettelegge for nyetableringer
- Etablere en prosedyre for oppfølging av nyetablerere i kommunen, og bygge videre på ressursgruppen for oppfølging av tilflyttere

5.2: Sikre helhetlig oppfølginga av unge arbeidstakere

- Utarbeide og kommunisere et helhetlig tilbud for lærlinger og traineer i samarbeid med næringslivet
- Delta i ordninger som sikrer trainee-stillinger for å tiltrekke flere arbeidsplasser i de nye næringene
- Samarbeide med næringslivet for å kunne stille jobbgaranti etter fullført læretid

Ved å sikre flere nyetableringer og vekst i eksisterende næringer vil Vaksdal samtidig øke attraktiviteten for tilflyttere til kommunen.



4

Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

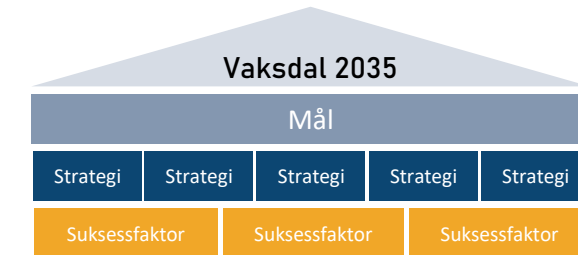
Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Kritiske suksessfaktorer



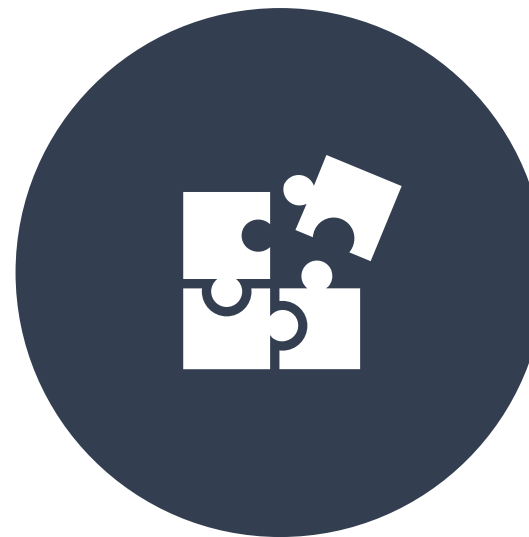
Samarbeid

*«For at Vaksdal skal lykkes
må aktører samarbeide mer
enn i dag»*



Omdømme

*«Vaksdal må tørre å
fremsnakke egne styrker og
kvaliteter»*



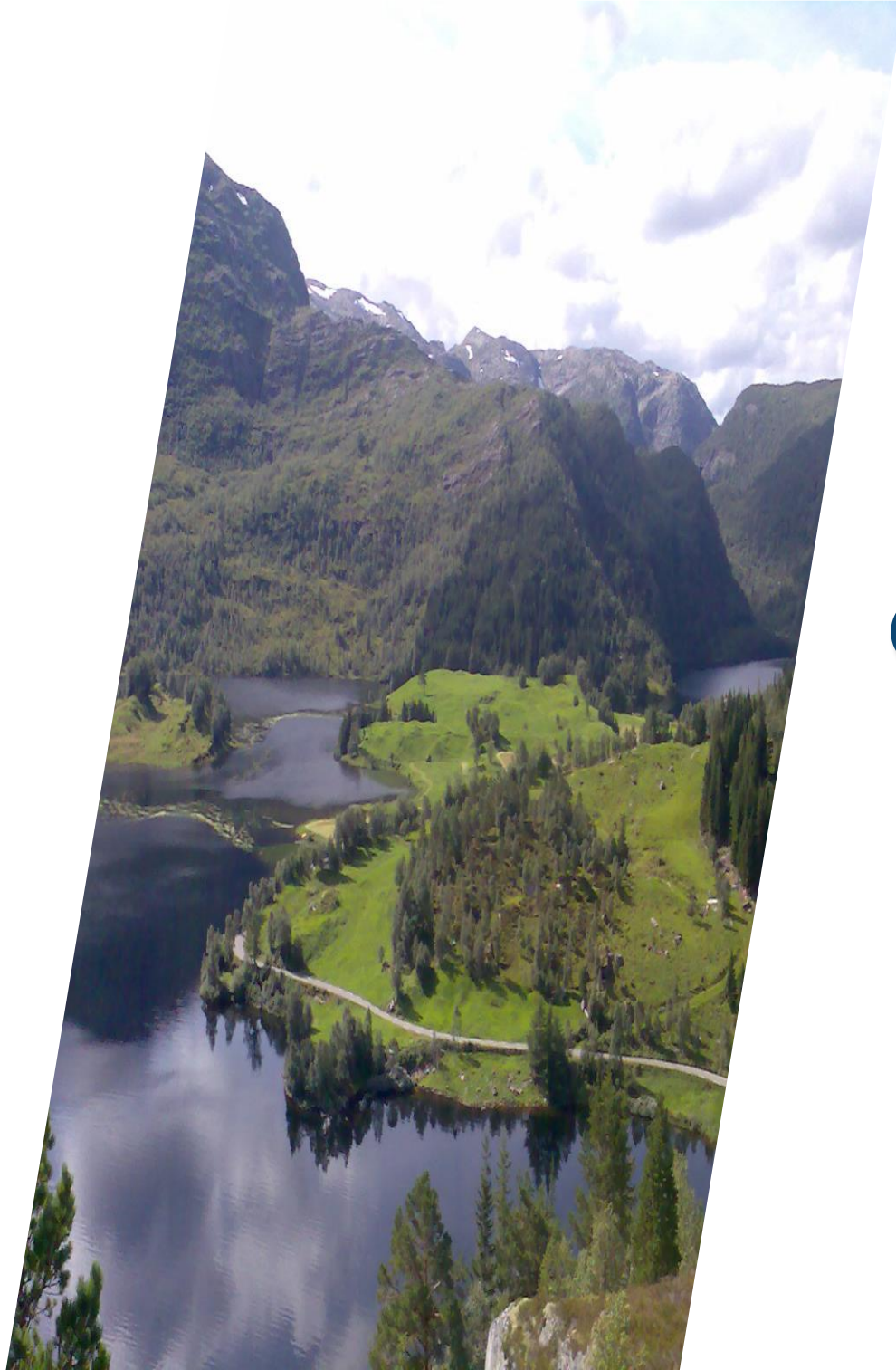
Helhetlig satsing

*«Næringsplanen må henge
sammen med andre viktige
planer i kommunen, spesielt
knyttet til arealbruk»*



Kapasitet og kompetanse

*«Vaksdal må sikre tilstrekkelig
med kapasitet og kompetanse
for å sikre fokus på
næringsutvikling i kommunen»*



4

Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

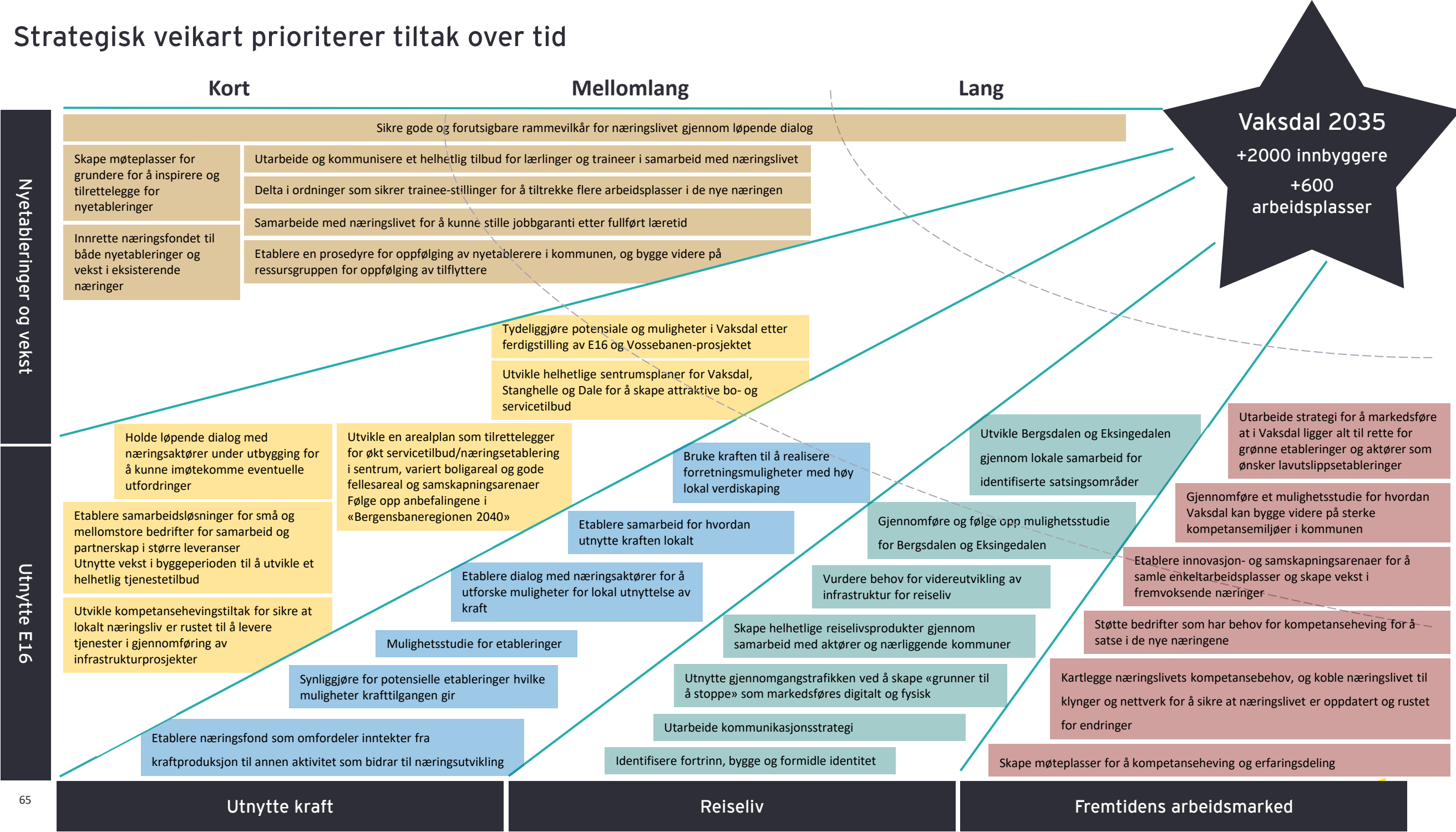
Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Strategisk veikart prioriterer tiltak over tid



Innhold

Consulting
Strategy & Transactions
Tax & Law
Assurance



1 Introduksjon

2 Vaksdal i dag

Snapshot

Demografi

Næringsanalyse

Ringvirknings-
analyse

Klimautslipp

3 Rammevilkår for næringsutvikling i Vaksdal

Rammevilkår for
næringsutvikling

Konkurranse-
fortrinn

Barrierer

Driveere for utvikling

Scenarier for
Vaksdal

4 Næringshus for Vaksdal 2035

Visjon

Mål

Hovedstrategier

Kvalifisering av
muligheter

Kritiske
suksessfaktorer

Strategisk veikart

5 Veien videre

Roller og ansvar i
næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV



5

Veien videre

Roller og ansvar i
næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

For å skape vekst i Vaksdal, må mange roller spille på lag

 Strategisk posisjonering REGION NORDHORDLAND INVEST I BERGEN Synliggjøre og markedsføre Vaksdal fortrinn for å tiltrekke strategiske etableringer.	 Vertskapsattraktivitet REGION NORDHORDLAND VV Være en god vert for å oppnå vekst og utvikling gjennom å tilrettelegge for sømløse etableringer.	 Storskalafordeler REGION NORDHORDLAND INVEST I BERGEN Tilrettelegge for samarbeid som realiserer samskapingspotensial eller øker konkurranseevne, f.eks. gjennom klynger eller partnerskap.
 Tilrettelegger VN Vaksdal Næringsråd Tilrettelegge for næringsutvikling gjennom veiledning samt følge opp og sikre næringslivets behov.	 Planlegger VAKSDAL KOMMUNE Tilrettelegge areal og annen infrastruktur etter næringslivets behov.	 Forvalter VAKSDAL KOMMUNE Ivareta brede samfunnsmessige interesser i henhold til offentlige lover, forskrifter og reglement.
 Forretningsutvikling VN industri utvikling vest klar bedrift Bistå og tilrettelegge for bedrifter som ønsker vekst i eksisterende virksomhet.	 Entreprenørskap industri utvikling vest Etablerersenteret VIS klar bedrift Støtte entreprenører med å etablere og utvikle vellykkede virksomheter. Tilrettelegge for grunderskap og oppstartsbedrifter.	 Innovasjon Etablerersenteret VIS Inspirere til og støtte opp om innovasjon i eksisterende selskaper og entreprenører.
 Møteplass Vaksdal Næringsråd næringsalliansen SAMAN FOR VESTLAND Tilrettelegge for møteplasser for erfaringsutveksling, kompetansedeling og partnerskap.	 Næringsrepresentant Vaksdal Næringsråd næringsalliansen SAMAN FOR VESTLAND Være næringslivets stemme og representant, sikre gode rammevilkår og samarbeid med kommunen og andre aktører.	 Kurs og kompetanse Vaksdal Næringsråd klar bedrift Etablerersenteret Undersøke behovet for kompetanseheving i næringslivet, og sikre arenaer for kompetansedeling og -heving.

Roller og ansvar i næringsutvikling

Vaksdal kommune



VAKSDAL KOMMUNE

Rolle og ansvar

- Overordnet ansvar for å tilrettelegge for næringsutvikling
- Ansvar for å tilrettelegge for areal og infrastruktur
- Ivareta forvalterrollen

Samarbeid og koordinering

- Utfører tilretteleggerrolle gjennom Vaksdal næringssselskap
- Ivaretar forvalterrolle og tilrettelegger for areal og infrastruktur

Vaksdal næringssselskap



Rolle og ansvar

- Tilrettelegge for næringsutvikling
- Følge opp næringslivets behov
- Støtte forretningsutvikling og nyetableringer

Samarbeid og koordinering

- Ivareta Vaksdals interesser i samarbeid med «de gode hjelperne»
- Dialog med Vaksdal næringsråd for å forstå næringslivets behov og ønsker

Vaksdal næringsråd



Vaksdal Næringsråd

Rolle og ansvar

- Være næringslivets representant og stemme
- Tilrettelegger for møteplasser

Samarbeid og koordinering

- Sikre bred deltakelse fra lokalt næringsliv
- Sikre god dialog med gode hjelpere for utvikling av medlemmene

«Gode hjelpere»



Rolle og ansvar

- Bidrar til næringsutvikling gjennom:
 - strategisk posisjonering
 - næringsutvikling
 - entreprenørskap
 - kompetanseheving

Oversikt over hvordan Vaksdal kommune sikrer næringslivets interesser

Rolle	Vaksdal kommune	VNS	VNR	Region Nordhordland	Invest in Bergen	Øvrige «gode hjelpere»	Hvordan Vaksdal kommune følger opp rollen
Strategisk posisjonering				✓	✓		VNS følger opp Vaksdal sine interesser
Vertskapsattraktivitet		✓		✓			Vaksdal kommune holdes informert
Storskalafordeler				✓	✓		VNS følger opp Vaksdal sine interesser
Tilrettelegger		✓	✓				Vaksdal kommune holdes informert
Planlegger	✓						
Forvalter	✓						
Forretningsutvikling		✓				✓	Vaksdal kommune holdes informert
Entreprenørskap						✓	VNS følger opp Vaksdal sine interesser
Innovasjon						✓	VNS følger opp Vaksdal sine interesser
Møteplasser			✓			✓	VNS følger opp Vaksdal sine interesser i samarbeid med VNR
Næringsrepresentant			✓			✓	VNS følger opp Vaksdal sine interesser i samarbeid med VNR
Kurs og kompetanse			✓			✓	VNS følger opp Vaksdal sine interesser i samarbeid med VNR



5

Veien videre

Roller og ansvar i
næringsutvikling

Vedlegg



VAKSDAL KOMMUNE
BYNÆRT BYGDELIV

Vedlegg 1: Egenevaluering av eksisterende infrastruktur for fremtidig næringsutvikling i Vaksdal (1/2)



Kraft



Vaksdal kommune har tilgang på fornybar kraft. Det produseres rundt 1 400 GWh energi fra vannkraft i Vaksdal kommune, og det forbrukes 67 GWh (2019). Dette gjør Vaksdal til en stor nettoeksportør av vannkraft. I tillegg er det mulighet for stort effektuttak på Dale. Tilgang på kraft er et stor fortrinn i etableringen av nye forretningsmuligheter, men utfordringen fremover blir om kommunen klarer å utnytte kraften til å bygge lokalt næringsliv – og bruke kraften der den skaper størst verdi.



Tilgang på næringsareal



Det er flere byggeområder for næring i kommuneplanen, men rammevilkårene for etablering av nye virksomheter varierer. Kommunen sin topografi og geografi avgrenser tilgangen på større næringstomter. Avstander og veinettet medfører høye transportkostnader og reduserer dermed attraktiviteten for større næringsvirksomheter i indre strøk av kommunen.

Vaksdal har noe ledig areal, blant annet på Dale (Dale industriområde), men dette er spredt. Det er tilgjengelig næringsareal i Dale sentrum som i kommuneplanen sin arealdel er regulert for sentrumsformål.

Det har vært lite etterspørsel etter næringsareal i kommunen, men dersom etterspørselen øker vil det bli utfordrende.



Industriområder og industriparker



Dale og Vaksdal har historisk vært viktige industristeder, og disse områdene er godt utnyttet i dag. Dale industriområde er et av de største etablerte industriområdene i Vaksdal kommune. Det er noe tilgjengelig areal her, men det er spredt.

Kommunen har ikke tilgjengelig store samlede areal for ny grønn industriutvikling.

Vedlegg 1: Egenevaluering av eksisterende infrastruktur for fremtidig næringsutvikling i Vaksdal kommune (2/2)



Kvalifisert arbeidskraft



Vaksdal har god tilgang på sysselsatte med bestått fagprøve, men det er en mindre andel av innbyggerne som har over 3 år høyere utdanning. Kommunen mangler kvalifisert personell innen helsevesenet og andre kommunale tjenester. Vaksdal er imidlertid tett på Bergen som et felles bo- og arbeidsmarked.

Vaksdal har hatt en negativ trend når det kommer til folketallsutviklingen de siste årene. Framskrivninger gjort av Vestland fylkeskommune viser en befolkningsreduksjon på rundt 2 % frem mot 2030. Samtidig øker andelen av befolkningen som er over 65 år, og fremskrivninger viser en økning i 7 % i denne aldersgruppen frem mot 2030. Lite tilførsel av nye personer og unge til kommunen, i tillegg til en økning i andelen eldre vil medføre økt press på næringslivet og gi økt behov for kvalifisert arbeidskraft.



Samarbeid mellom næringsliv, klynger og FoU



Det er mange pågående initiativ for økt samarbeid mellom næringslivsaktører i kommunen.

Innen møllevirksomheten og trikotasje er en industrikultur som kan kalles klynger, men det er få FoU-prosjekter i kommunen. Det er i liten grad etablert utbredte klynge- og FoU-miljøer i kommunen.

Store deler av innbyggerne i Vaksdal kommune har kort reisetid til Bergen, og det er her de nærmeste klynge- og FoU-miljøene befinner seg.



Boligareal



Vaksdal har tilstrekkelig areal for boligutbygging i eksisterende planer i årene som kommer. Det er tilgjengelige tomter i alle deler av kommunene.

På Vaksdal og Stanghelle er det planer om å bygge ulike typer boliger som gir en større variasjon i tilbudet, noe som samsvarer med utbyggingen andre steder og som er i henhold til utbyggerne sine oppfatninger av hva som er ettertraktet i markedet.

